

CORPUS

2. Premières règles et constitutions

Première esquisse de la Règle

Le premier paragraphe se retrouvera, un peu modifié, dans le au premier chapitre,

3°

.Règle 1817 Première esquisse de la Règle^{A 3A 1}N.B. Première esquisse de la Règle des Sœurs de S Joseph, à Alost, 1817. Cet écrit est de la main de M^{re}Colette De Brandt qui a commencé avec moi l'institut des Sœurs de S Joseph. [] C. G. Van CrombrugheDagelyks quart voor vyf uren in den winter en quart naer den 4^{re}uren in den somer sullen se geweckt worden en dan sig seffens opregten als of den Heere hun riep met deese wo[o]rden: «Geeft my, Dogter, uw hert.» En hem hun herte gevende, sullen sy hun kruys devotelyk kussen, en sig teekenen met het teeken des Heylig kruys, met vleyden zedigheyd sig kleeden konnen sy seggen: «Kleed my, o Heere, met den nieuwen mensch, vercierd my met de H.^{re}gaeven van uwe liefde, van de zuyverheyd des geest en des herte, de versterving van myne kwaede herstogten, van myne zinnen en inbeeldingen.»² regelTen 5 uren in den winter en ten 4^{re}1/2 in de somer sullen sy in de capelle vergaedert syn en doen de meditatie eene alve ure, daer naer sullen sy in stilzwygentheyd naer de kerke gaen voor een ure.

Abrégé des règles des Filles de Saint-Joseph

^{A 3A 1 bis}Photocopie d'une copie manuscrite. Texte non daté. Un archiviste a noté: 1818-1820. Le nom de «Filles de Saint-Joseph» est celui des règles de 1818; ce n'est qu'en 1830 qu'elles s'appelleront «Filles de Marie et de Joseph» (, p.^{re}60). La Règle ici résumée n'est donc pas le de 1831 (la numérotation des articles ne correspond d'ailleurs pas complètement).*Abrégé des règles*

1

Kort begryp van de regels der Dogters van den H. Joseph., Dogters van Joseph, .

Isaias 30^{re}C. 21^{re}V.

Den roep der Dogters van den H. Joseph is om, verre van de perykels der weireld, Godt in den volmaektheyd te dienen, en aen zyne h. Kerke allen mogelyken dienst te doen, besonderlyk in 't onderwyzen der aerne kinderen. Zy moeten dikwils de Grootheyd en 't geluk

2

van deezen roep, die zekerlyk eene kostelyke gave des heere is, overweegen en 'er Godt van bedanken. Maer vrugteloos zouden zy hun groot ampt erkennen, vrugteloos zelfs zouden zy gewerkt hebben, om 'er eenige pligten van te volbrengen, en om haeren evenmensch gediensig te weezen, is 't dat zy op zig zelve niet en letten ende niet en tragten in alles volmaekt te worden. Om alles zoo volmaektelyk te doen, moeten de Dogters geduerig indagtig zyn, dat zy moeten doen

1°

Al wat Godt beliefd,

2°

Al dit alles doen op de maniere die Godt belieft. Hunnen regel doet hun kennen wat Godt van hun wilt, en ook de wyze op de welke hy alles van hun wilt gedaen hebben; vervolgens moeten zy wel hunnen regel leeren kennen, die opregtelyk beminnen

3

en altyd op het stiptelykste onderhouden. De Dogters van den H. Joseph zyn op eene wyze verpligt Jesus Christus van by te volgen en hem in geheel haeren handel leevendig uyt te drukken. Gelyker wys dat Jesus Christus hun goddelyk voorbeeld

, zoo moeten zy ook op eene en maniere uytvoeren. De volgende regels zullen hun in deeze oeffeningen van volmaektheyd kragtelyk helpen. *Abrégé des règles* Eerste Kapittel.

Dagelyksche oeffeningen in 't gemeyn.

en

Regel ziet 1 C. 3 en volg. der regel.

4

Naer eene nagt-ruste van 7ueren ten langsten, staen de dogters te saemen neirstelyk op.

en

Regel 1. C. 7 en volg.S'effens naer het opstaen doen zy in 't gemeyn, hun morgend-gebed et hunne meditatie die duert eene alve uere.

en

Regel 1. C. 9.Alle de dogters wonen daegelyks by het h.ꝛsacrificie der misse.

en

Regel 1. C. 29.Zy leezen ook te saemen 't kleyn officie van Onze Lieve Vrouwe.

en

Regel 1. C. 17 en volg.Tot het uytroeyen van d'eene of d'andere faute, of het bekoomen van eenige deugd, hebben zy alle daegen een bijzonder onderzoek der conscientie ontrent den noen.

5

en

Regel 1. C. 24.Zy zyn verpligt dagelyks eene Geestelyke leézing te doen.

en

Regel 1. C. 15.Zy zyn gehouden alle hunne werken met groote oplettendheyd en volmaektheyd te doen.

en

Regel 1. C. 10. 21. 30.Noyt dag mogen zy de verstervinge des zinnen en de boedveirdigheyd veronagtzaemen. Daerom zal hunne spyze altyd gemeyn en gemaetig weezen.

en

Regel 1. C. 11. 12. 28. Buyten den tyd der recreatie onderhouden zy altyd ongevynsde stilzwygendheyd.

en

Regel 1. C. 13. 14. De uytgestortheyd moeten zy ten allen tyde

6

vlugten en d'ingetogentheyd gedueriglyk bewaeren.

en

Regel 1. C. 16. Zy moeten zig gewent maeken van de tegenwoordigheyd Godsaltyd indagtig te zyn.

en

Regel 1. C. 28. Zoo veel als mogelyk doen zy daegelyks naer den noen eene visite aen Jesus Christus in 't h. sacrament des autuers.

en

Regel 1. C. 25. Ieder dogter moet van haeren kant, alle poogingen aenwenden om de liefde onder malkanderen en d'eendragt in 't gemeynte 't onderhouden. Daerom: de bezondere vriendschappen zyn onder hun stiptelyk verboden; en die afkeeringen die d'een van d'ander zomtyds zoude kunnen gevoelen moeten kloekmoediglyk bestreéden worden.

7

en

Regel 1. C. 27. De geestelyke zedigheyd moet in geheel den handel der dogtersuyt scheynen: zy moeten blymoedig zyn en zagtmoedig, beleeft van manieren en voorzigtig in 't spreken.

en

Regel 1. C. 31 en volg. Daegelyks onderzoeken zy hunne conscientie in 't avond gebed, zy bereyden dan ook hunne meditatie voor den volgenden dag; daer naer, in eene diepe stilzwygentheyd en met d'aller-eerbaerstemanieren begeeven zy zig al gezaementlyk tot de nacht-ruste.

1

neerstelyk: naarstiglijk. *Abrégé des règles* Tweede Kapittel.
Weekelyksche oeffeningen in 't gemeyn.

en

Regel 2. C. 1. Vermits het besonderste oogwit van de

8

vergaederinge der Dogters van den H. Joseph, de Christelyke Leeringe der kinderen is, zoo moeten de Dogters den Catechismus van 't Bisdom wel weeten; vervolgens zullen zy eene uere weékelyks besteeden om zig zelve in deeze wetenschap te oeffenen.

en

Regel 2. C. 2. Alhoewel den geest van boetveirdigheyd en versterving dagelyks moet geoeffend worden, is het hun gebruyk van alle woensdaegen in 't bezonder, vleesch te derven, 't saterdags te vasten, en alle weéken eenig bezonder werk van boetveirdigheyd te doen, met kennis en verlof van d'overste.

en

Regel 2. C. 3. Alle weeken moeten de Dogters te bichte gaen by den gemeynen bichtvader van 't gemeynthe. Zy moeten dan weekelyks

9

tragten te groeyen in iever tot de zuyveringe hunner ziele en tot de volmaektheyd.

en

Regel 2. C. 4. Om wel te ver[v]oorderen in de liefde Gods, die het leven onzer ziele is, zullen de Dogters tot de heylige taefel mogen naederen, de zondagen, de groote feestdaegen, en de woensdaegen; of wel eenen anderen dag in de weke als dit voor 't gemeynthe gemakkelyker zoude wezen. De geene die op de gestelde daegen tot d'heylige taefel niet zoude gaen zal 'er moeten reden van zeggen aen de overste. Buyten die voorzeyde daegen, gaen geene Dogters tot d'heylige taefel ten zy met bezonder oorlof van de overste en den Biecht-vader.

10

en

Regel 2. C. 5. Alle dogters moeten het weekelyks capittel met iver, regtzinnigheyd en oodmoedigheyd bywoonen, en daer, volgens hunnen regel, schuld beleyding doen. Zy mogen onder malkanderen niet spreken van de schuldbeleyding die geschied zyn in 't capittel, nog van iets dat 'er betrek toe heeft, nog van geene andere geheyme zaeken die in 't capittel zouden kunnen gehandelt hebben geweest.

en

Regel 2. C. 6. De Dogters moeten hunne overste aenzien als eene teerhertige Moeder, die Godt over hun heeft gesteld, om hun te geleyden in den weg van volmaektheyd, en hun tot 't Eeiwig leven te brengen. Vervolgens moeten zy opregte eerbied en liefde tot de overste hebben en betoonen.

11

en

Regel 2. C. 6. Ieder Dogter zal moogen weekelyks haer herte, met eenvoudigheyd en betrouwen gaen openen aen de overste.

en

Regel 2. C. 6. Noyt zal eene Dogter laeten verstaen dat zy misnoegd is van de visiten die de eene of de anderen Dogter tot de overste zoude doen, of van 't geene er aen de overste zoude kenbaer gemaekt zyn.

en

Regel 2. C. 6. Nog noyt zal iemand zoo vermeeten zyn van tegen de overste te knorren, of haere stiptelyke gehoorzaamheyd te weygeren.

en

Regel De overste verbeeld aen de Dogters

12

Jesus-Christus zelve; 'tis zyne plaetse die zy bekleed, en in zynen naem dat zy hun bestierd: Ieder Dogter is haer dan niet alleenelyk gehoorzaamheyd uytwendig schuldig, maer zy moeten bovendien inwendelyk hunnen eygen wille en goed dunken aen de overste overgeeven, en haer vry laeten om over hun en over hunne zaeken te schikken. D'overste moet alleenelyk zien wat Jesus Christus van haer en van de dogters vereyscht.

en

Regel 2. C. 8. Geene welke mag voorby gaen zonder dat 'er voor 't geheel gemeynte leezing geschied van den Regel.

1

: moderne «vervorderen» (iWNT). Corrigé d'après son attestation dans le *.Abrégé des règles* Derde Capittel.
Maendelyksche oeffeningen in 't gemeyn.

en

Regel 3. C. 1. Alle maenden word 'er eene bezondere

13

deugd aangewezen, tot het bekoomen der welke ieder dogter alle mogelyke poogingen moet aenwenden.

en

Regel 3. C. 2. D'eerste vrydagen zyn onder de Dogters van Josephnaementlyk toe gewyd aen het h. herte van Jesus, en zy moeten als dan zig met d'oneyndige liefde van den zaeligmaeker tot de menschen besonderlyk bezig houden.

en

Regel 3. C. 3. Maendelyks doet elke Dogter een geestelyk exercitie van eenen dag. Zy bereyden 'er zig toe van den avond te voóren.

en

Regel 3. C. 3. Alle maenden zyn zy verpligt eenig buytengewoonlyk werk van boetveirdigheyd te oeffenen; volgens hun algemeyn gebruyk. *Abrégé des règles*

14

Vierde Capittel.
Jaerlyksche oeffeningen in 't gemeyn.

en

Regel 4. C. 1. De Dogters doen alle jaeren eene retraite van acht daegen.

en

Regel 4. C. Binnen die retraite moeten zy opregtelyk, over den staet hunner ziele met de overste en met hunnen zielbestierder handelen.

en

Regel 4. C. 1. Zy moeten 'er ook hunne jaerlyksche Bichte spreken en er hunne beloften met veel liefden kloekmoedigheyd vernieuwen.

en

Regel 4. C. 2. In het jaerlyks onderzoek dat geschied op alles wat het gemeynte aengaet, mag

15

en moet ieder Dogter opentlyk zeggen of zy geene misbruyken kend, ofte iets weet tot verbetering van 't gemeynte, ende voortgang van ieder liedmaed, in de volmaektheyd voor den Heere. *Abrégé des règles* Vyfde Capittel.
Verscheyde oeffeningen in 't gemeyn.

en

Regel 5. C. 1. De Dogters van den H. Joseph verbinden zig met de beloften van en van , in de zaeken besonderlyk die de ziele zaligheyd aengaan.

en

Regel. Zy bereyden zig tot die beloften

1°

∞door eenen proeftyd van 6∞maenden binnen de welke zy eene generaele bichte doen.

16

en

Regel.

2°

∞Den proeftyd verlopen zynde, als de postulante aenveird word, begint haer novitiaet 't∞geene duert een volle jaer.

en

Regel.

3°

∞Binnen het novitiaet, moeten de novitien wel besonderlyk aen vrienden en kennissen sterven, die zy in de weireld hadden, om alleenelyk voortaan, om Godt te leven en zig aen Jesus Christus 't∞eenmael te geeven en te slagten offeren.

en

Regel.

4°

∞Zy moeten ook binnen dit jaer onze regels et constitutien nauwkeurig leeren.

en

Regel. Als wanneer nu eenen Dogter eyndelyk haere beloften heeft uytgesproken, is zy geworden aenhoudende lietmaet

17

van 't gemeynte tot er dood toe.

en

Regel. Jaerlyks moet ieder Dogter regtzinnelyk aen de overste haere gesteltenisse wegens den regel te kennen geeven, en penitentie vraegen voor d' overtredingen waer zy zoude pligtig van zyn.

en

Regel. De Dogters moeten eene gemaetige zorge hebben om de gezondheyd hunꝝ slicaems tot den dienst van Godt et van deneven-mensch te bewaeren.

en

Regel. Zy zullen dan geene bezondere lyfkastydingen, boven 't geene den Regel daer van voorschryft, mogen oeffenen, zonder kennis en toelaeting van de overste. *Abrégé des règles*

18

Buytengewoonelyke Gebeden
die op zekere tyden by ons geschieden.

1°

ꝰ Alle weken zal ieder Dogter leezen vyf mael en vyf mael voor alle die onder onzen regel leéven.

2°

ꝰ Zelve getal alle weken voor d' afgestorven Zusters en Broeders.

3°

ꝰ Nog weekelyks het zelve getal voor de levende en afgestorven weldoenders van 't gemeynthe.

4°

ꝰ Negen daegen lang voor dat eene dogter haere beloften spreekt, zal dagelyks van 't gemeynthe gelézen worden den lofzangetc.

5°

☞Als 'er in eene Gemeynthe iemand ziek en beregt is, zullen 'er daegelyks gebeden voor den kranken worden gestort.

6°

☞Als wanneer enen Dogter komt t'overleden,

19

zal voor haere ziele in 't gemeynthe worden geleezen eenen met de van 't officie der overledene.

7°

☞Boven de voorzeyde gebeden zal de overste nog zomwylen eenige andere gebieden voor groote reden, als publyque onheylen van de h.☞Kerke, ofte van het vaderland; voor de verbeternisse van eenen Dogter, die publiekelyk 't gemeynthe zoude vererge[r]nissehebben gegeven.(ad

Gall. 6. 10

). Zyt dan, dogters, getrouw zelfs aen de kleynste uwer plichten,(1.☞C. 1.☞9).

Morgen Gebed

Gebed Vóór de Kinders

A 2A 12Photocopie d'une copie manuscrite. Texte non daté. *Gebeden* Morgen Gebed. Wy aanbieden u, alderheyligste dryvuldigheyd, wy erkennen dat gy zyt onzen schepper, onzen opperheer en bestierder, en dat gy o! grooten God, alles vervult met uwe tegenwoordigheyd en van ons kont en moogt doen, al wat u belieft. Wy danken u over al de weldaeden die wy van u ontfangen hebben en welbezonderlyk om dat gy ons hebt laeten geboóren worden van kathyolyke ouders; dat gy ons verloost☞[] hebt door het dierbaerbloed van Jesus Christus dat gy ons geroepen hebt, buyten zoo veéle andere, uyt de eydelheyd des weerelds en ons hebt geleyd tot eenen staet van leéven, waer wy, verre van alle perykels, en met u alleen beézig, u volmaekter konnen kennen, beminnen en getrouwelyker dienen. Wy hebben, o heer! in de voórgaende daegen van ons leeven, menigmael tegen u gezondigt!!! Het is ons uytter herte leet en wy maeken het vast voórnemen, allerliefsten Vader, die wy boven al wenschen te beminnen, van u nogt meer vrywillig, met de minste zonde, te vergrammen. H.☞Maria, moeder van onzen zaeligmaeker, wy neemen onzen toevlugt tot u; maekt dat wy, door uwe voorspraeke, deézen dag en geheel ons

leéven, uwen beminden zoon Jesus Christusneerstiglyk naevolgen. H. ✠ Joseph, onzen lieven vader, en magtigen Beschermer, bid voor ons, op dat wy in zuyverheyd van hert en geest, alle onze regels getrouwelyk tot in het minste, onderhouden. Onze HH. ✠ Engels bewaerders, wy beveélen ons ook aen uwe Goede Zorge; bewaert ons van geestelyke en lichaemlyke ongelukken. Geleyt ons doór de regte wegen, tot de volmaektheyd... Dan: etc. en dan: De Meditatie. Naer de meditatie: Geeft ons, o heer, doór de voorspraeke van Maria en Joseph, dat wy de voórneémens in deeze meditatie gemaekt getrouwelyk volbrengen, ontfangt al het gene wy heden zullen peyzen, op dat het zy van u of voor u; al dat wy zullen zeggen, op dat het zy van u of voor u; al dat wy zullen doen, op dat het zy voor u et ✠ [] volgens uwen H. ✠ Wille. *Gebeden* Avons Gebed. Geloóft en aenbeden zy de alderheyligste Dryvuldigheyd! Wy danken u o heer! dat gy ons, van daeg, van veéle perykelen hebt verlost en ons zoo veele weldaeden hebt verleent., en d'acten van , en . Verlicht ons door uwen H. Geest, op dat wy kennen, waer in wy u, heden, hebben vergramt. Onderzoekt der consciencie. Naer het onderzoekt: etc. H. ✠ Maegd Maria, moeder van genade en bermhertigheyd, bid voor ons, nu en d'ure van onze dood. H. ✠ Joseph, voester vader van Jesus, bekoómt ons, vergiffenisse van onze zonden en de gratie van in vrede en zuyverheyd van geest en lichaem onze ruste te nemen. Onze HH. ✠ Engelen, beschermt ons tegen d'aenstooten van onze vyanden en verdryft van ons en onze woonste, alle lichaemlyk en geestelyk kwaet. In uwe handen, o heer, beveelen wy onzen Geest! Stoffe der meditatie voor morgen. Benedictie. Den zegen des vaders, des zoóns en des H. Geests daele op ons, doór de voorspraeke van Maria en Joseph. R). ✠ Amen. *Gebeden* Gebed voór de Kinders. Ô ✠ Heere Jesus, die voór deéze kinders de aldersmerttelykste dood wel hebt willen onderstaen; Jesus die de kinderen zoo teerhertig bemint dat gy die dede tot u koómen; goedertieren Heer, die ontfangt als aen u gedaen t'gene wy aen een deezer minste doen; wy bidden u oodmoediglyk, bewaert alle onze kinders; 't zyn d'uwe o heer, 't is gy die ze ons hebt gegeéven. Steld uwe woorden in onzen mond en opend hun hert, op dat zy u, die hunnen vader zyt leeren kennen en beminnen. Keert uwe oogen van onze zonden op dat zy uwe mildaedigheyd niet wederhouden. Verleent ons dat wy ieder, volgens de pligten van 't opvoeden der kinderen waer gy ons hebt mede belast, voórzigtig, heylig en kloekmoedig volbrengen, tot vermeerderingen uwer Glorie die wy alleen in deézen staet, en werken voor oogen hebben. H. ✠ Moeder Gods, die van uwen eenigen zoon Jesus deeze jongelingen tot uwe kinders hebt ontfangen, toont dat gy er moeder van zyt. H. ✠ Joseph, onzen vader, en ons voórbeld die zoo volmaektelyk de pligten der opvoeding wegens Jesus hebt volbragt, helpt ons en onze kinderen; en gy lieden ook onze heylige Engels die God tot onze bewaerenisse heeft gesteld, beschermt ons op dat wy al te saemen

onzen God mogen kennen, dienen, beminnen en in der eeuwigheyd aenschouwen in den hemel. Amen. *Gebeden* Inzigten van alle de daegen der weéke. *Gebeden* T' Sondags. Zal alles geschieden ter eere van de alderheyligste Dryvuldigheyd om te bekoómen de behoudenisse en uytspyding van t' catholyk geloof. V). Laet ons gebenedyden den Vader den Zoon en den heyligen Geest. R). Laet ons hem loven en verheffen in der Eeuwigheyd. *Gebed.* Oneyndelyken God! Ô eeuwig en onveranderlyk wezen het geene alleen van zig zelve is, van niemand voorts en komt, nog van niemand af en hangt en nimmermeer en kan vergaen! Ô wezen dat nog beginsel nog eynde en heeft, en in zig besluit alle de volmaektheden! Gy zyt waerlyk groot o God en allen lof weerdig: Alle volkeren des weireld zyn voor u als eenen druppel water. Verhevene Majesteit wat zyn wy in uwe oogten? Ah verleent ons van nooyt uwe vrees te verliezen, en voor uwe Grootheyd den afgrond van onzen , altyd te erkennen. A). Amen. *Gebeden* S' Maendags. Alles ter eere van den heyligen Geest om te bekoómen zyn H. ð ligt en H. ð gaeven, en de laevenisse der geloovige zielen in het vagevuer. *Gebed tot den H. Geest.* Komt o Heylig Geest vervolt [] de herten van uwe geloovige en ontsiekt in hun het vuer uwer liefde, die door de verscheydenheyd van alle taelen, de volkeren in de eenheyd des geloofs verzaemeld hebt. V). Zend uyt uwen geest, en zy zullen geschaepen worden. A). En gy zult het aenschyn des aerdryks vernieuwen. *Gebed.* O God die de herten der geloovige door de verligtinge des H. Geests hebt geleert, jont ons in den zelve Geest oprecht wys te zyn, en door zyne vertroosting altyd getroost te worden door Jesus Christus onzen heer. Amen.

1

Jonnen: gunnen. *Gebeden* T' Dyssendags. Alles ter eere van den zoeten naem Jesus en van de H. ð Engelen om d' eerbied tot den H. ð Naem en de hulpe der H. ð Engelen te bekoómen. S' morgens V). Godt heeft u aen Zyne Engelen bevolen A). op dat zy u zouden bewaeren in alle uwe wegen. *Gebed.* O Godt die met uw wonderlyk orden de diensten, der engelen en der Menschen beschikt, jont goedertierlyk, dat door de geene, die u dienende, altyd nevens den troon staen, ons leven op de aerde behoed worde door Jesus Christus onzen heer. A). Amen.. Voor den H. ð Engel bewaerder. S' naer Middags. Den naem des heere zy gebenedyd in der Eeuwigheyd. Amen. O Jesus mynen Leeraer en onderwyzer! leyd my voord in den weg van uwe geboden; o Jesus mynen overgrooten loon laet my ingaen in de Goederen des heere die gy bereyd hebt voor de geene die u beminnen. Amen. *Gebeden* S' Woensdags. Alles ter eere Gods en onzen patroon den H. ð Joseph om te verkrygen al wat noodig is tot de goede opvoeding der kinderen en tot onze eygene volmaektheyd. Weest gegroet;

H. Joseph circaed der Patriarchen en uytdeylder van de heylige Kerke Gods, voor de welke gy bewaert hebt het brood des levens, ende tarwe der uytverkorne. V). Bid voor ons, alderzaligsten Joseph. A). Op dat wy weerdig gemaakt worden der beloften van Christus. *Gebed*. O

alderheyligsten Joseph mynen patroon die als voestervader van Jesus, hem in zyne kindsheyd door alle de wegen zyner reyzen hebt geleyd, ik bidde dat gy my altyd wilt bystaen in de wegen van dit leven en niet wilt toelaeten dat ik afwyke van de wegen der geboden Gods; zyt mynen toevlugt in tegenspoed, mynen troost in droefheyd, tot dat ik koóme tot de aerde der levende, als wanneer ik my met u en uwe alderheyligste bruyd Maria, in Jesus Christus zal verheugen. Amen. *Gebeden* T' Donderdags. Alles tot eere van het

H. Sacrament des autuers om te bekoómen dat Jesus in zyn liefde-sacrament geëert, geloofd en bemind worde. V). Heer gy hebt hun het brood uyt den hemel gegeéven. A). 't welk in zig heeft alle vermaeklykheden. *Gebed*. O god die ons onder het wonderlyk sacrament agtergelaeten hebt de gedenkenisse van uw lyden, wy bidden, geeft ons de heylige mysterien van uw lichaem en bloed zoo te eeren, dat wy in ons gedueriglyk mogen gevoelen de vrugt onzer verlossing, die Godt zynde, met Godt den vader en den H. Geest leeft en heerschappye hebt door alle eeuwen der eeuwicheden. Amen. *Gebeden* T' Vrydags. Alles om te vereeren het lyden en dood der zaligmaekers, om deelagtig te worden van zyne verdiensten en de bekeering der zondaers te verkrygen. Geeft ô alderzoetste herte van mynen Jesus dat ik u altyd meer en meer

beminne. *Gebed*. Ô aldergenaedigsten Jesus, die uyt oneyndelyke liefde tot de menschen uw hert tot onze zaligheyd ganschelyk hebt gegeven, en ons tot het zelve eenen open weg door de wonde uwer heylige zyde hebt gelaeten, ik bidde u, door deze onbegryppelyke liefde, dat gy in uw heylig hert wilt schryven mynen naem; die der geestelyke en weirlyke overheden; die van onse goedertierene weldoender en van die zig in myne gebeden hebben bevolen. Ziet ons daer altyd aen, ô Jesus, met genaedige oogen, en versterkt ons met uwe gratie, op dat hier en hier naermaels onze herten met het uwe altyd vereenigt blyven. Amen. *Gebeden* T' Saterdags. Alles tot meerder eere en glorie Gods en de h. maegd Maria; om de bezondere hulpe van die moeder Gods en de h. deugd van zuyverheyd te bekóomen. V). Bid voor ons, heylige moeder Gods. A).

op dat wy weerdig gemaakt worden der beloften Christi. *Gebed*. Onder uwe bescherminge neémen wy onzen toevlugt, ô heylige moeder Gods: en verstoot onze gebeden niet in onzen nood, maer verlost ons altyd van alle gevaeren, ô Glorieuse maegd, ô gebenedyde vrouwe, onze middelaeresse, onze voorspraekersse, verzoent ons met uwen zoone, beveeld[?] ons aen uwen zoone, vertoond ons aen uwen zoone. Amen. *Gebeden* *Gebed* voor den Catechismus *Gebed*

Voor den Catechismus. Uwe woorden, ô Jesus, zyn woorden die leyden tot het eeuwig leven; zy zyn een zaet dat vrugten voor den hemel verwekt. Verleent ons genadelyk dat het op onze zielen als op wel bereyde aerde mag vallen. Verlicht dan onzen geest, op dat hy uwe h. wet leere kennen, en zuyvert onze herten op dat zy die waerlyk beminnen, et[] dat wy in haer onzen troost, onze kloekte en eyndelyk onze zaligheyd mogen vinden. Amen. Gebed

Naer den Catechismus. Wy bedanken u, ô heere, dat gy uw hebt geweyrdigt onze ziele te voeden door uw h. woord, geeft ons nu de gratie van onze begeerten, woorden, werken, en geheel ons leven te schikken volgens uwe leering op dat wy, als gy 'er ons zult op oordeelen, met waerheyd mogen zeggen gelyk David: Heere wy hebben uwe woorden in onze herten verborgen, om ons alzo te beschermen tegen de zonde

.H. Engelen bewaerders, en onze heylige patroonen en patroonerssen, verkrygt dat den hemelschen douw valle op het zaet dat in onze zielen gezaeyd is; bewaert het tegen alle de vyanden die het zouden beletten te groeyen. Amen. Règle des Filles de Marie et de Joseph A 3A 2.1 Règle approuvée en 1830(

voir p. 59

et[]

83

) et publiée en 1831 (cf.

p. 84

).

VIII

+ 88 p. *Regels DMJ 1830* Regel-boek der Dogters van Maria en Joseph

I

Regel-boek der Dogters van Maria en Joseph.

1

page 1

gezeyd Zusters van den H. Joseph. *Regels DMJ 1830*

III

Aen de Dogters van Maria en Joseph. Agtbaere dogters, beminde zusters in den Heer. de pligten van uwen roep tot het onderwys der kinders, met eenen heyligen iver te volbrengen, en tot de kloosterlyke volmaektheyd te geraeken, moet gylieden wel overleggen, en diep in uw herte printen, de grootheyd van het ampt tot het welk God u verkozen heeft, en de verhevendheyd en heyligheyd van den staet tot den welken hy u geroepen heeft. Inderdaed, de kinderen, die den Heer ulieden toebetrouwd, beminde Dogters, zyn niet alleenelyk kostelyke panden, die zyne vaderlyke zorgvuldigheyd in uwe bewaernisse steld, maer zyne kinderen zelfs, den prys des dierbaers bloeds van Christus, en de lidmaeten van uwen minnelyken

IV

Zaligmaeker, die gezuverd zyn en heylig gemaekt door het doopsel... de tempels van den H. Geest, de levende woonplaetsen van de allerheyligste Dryvuldigheyd; met een woord, uytverkorene schepsels om God op deze aerde te dienen, en hem eeuwiglyk te beminnen in den hemel. Gylieden, Dogters van Maria en Joseph, zyt dan als voestermoeders van God verkozen, om die jonge aenkomelingen in de deugd op te voeden, te bestieren, en allengskens tot de christene volmaektheyd te brengen. Gy zyt als de zienelyke engelen-bewaerders van die kostelyke schatten, die lidmaeten en erfgenaemen van Jesus. Gy zyt medewerksters van den Zaligmaeker, door hem gesteld, om zyne schaepkens tot de weyden van zyne eeuwige glorie te helpen leyden. Gy zyt de gelukkige dienstmaegden van de allerheyligste Dryvuldigheyd, die van ulieden verwacht dat gy de kinderen, die haere levende woonplaets zyn, zult tragten te vercier en te verryken, om aen zoo groote majesteyt te behaegen. Eyndelinge gylieden zyt geroepen, om de lidmaeten der heylige Kerk, in den stryd tegen de helle, de wereld en het vleesch, te oeffenen; hun de listen der helle te doen kennen, de ydelheyd der wereld te leeren verfoeyen, het kleed van onnoozelheyd

V

te bewaeren, en hun hert altyd in de liefde van Jesus-Christus ongeschonden te houden. Nogtans, beminde Dogters, gy zult tot deéze groote eynden nooyt geraeken, nooyt zult gy uwen heyligen roep volbrengen, is het zaeké gy niet eerst voor al en tragt u weêrdig te maeken,

door uw godvrugtig en volmaekt leéven, de waere instrumenten te worden der bermhertigheyd Gods:vraegt den H. Geest

Wat zoude het u baeten, voor andere gewerkt te hebben, is 't dat gy u zelven vergeét en arm blyft? is 't dat gy andere nae den hemel leyd, en zelve nae de helle gaet?Om zulk ongelukkig lot te ontgaen, om voor u te werken, terwyl gy u voor de andere teenemael besteéd; met een woord, om uwe pligten te kwyten, op eene wyze gelykelyk nuttig voor u en voor de andere, en God, die uw eenig eynde in alles moet zyn, opregtelyk te dienen, moet gy besonderlyk overtuygd zyn van deéze grondwaerheyd van ons geloof, dat

, vervolgens, dat geheel onze volmaektheyd bestaet in twee zaeken:

1°

∞In te doen 'tgeén God belieft,

VI

en

2°

∞in het zelve te doen op de wyze dat het aen dien oppersten Meester belieft.Op 't geén het eérste aengaet, het eynde van uwe vergaeding en de gehoorzaamheyd die gy er oeffent, mogen u gerust maeken. Alle onze pogingen moeten dan gestierd worden om het tweede te bekomen, of: Ten dien eynde dan, heb ik met de hulpe, zoo ik hoope, des Heere, uwe Regels gemaakt, en de middels, om-ze in eenen opregten geest van godsdienstigheyd te onderhouden, heb ik daer zorgvuldiglyk by gevoegd.Wy leézen in den tweeden boek der Machabeën, dat Judas Machabeus, om zyn volk tegen den vyand ter stryd op te wekken, hun wapende, niet met schigten en schilden, maer door goede woorden en aenwakkingen, en dat hy hun verhaelde van in een visioen Jeremias gezien te hebben, die hem een goud zweêrd gaf, en zeyde:Deéze woorden wekten zoodanig den moed der Israëlitén op, dat er besloten wierd

VII

ter stryd te trekken, om den tempel en de heylige stad kloekmoediglyk te verdedigen; want zy waren, zegt de H.⊕Schriftuere, min beangst voor hunne ouders en vrienden, dan voor de heyligheyd van den tempel

.Judas nogtans ziende de groote menigte der vyanden, en hunne schrikkelyke wapens, hefte zyne handen tot den hemel, en bad den Heere (die geene magt moet vreezen om te doen zegepraelen wie hem belieft), dat hy zoude geweêrdigen zynen engel tot hunne hulpe te zenden, en den schrik te jaegen onder dit volk dat, zynen naem lasterende, tegen zyne dienaers opkwam. Dan vielen zy den vyand geweldig op, en terwylen zy met de handen vogten, baden zy met hun herte tot God, en versloegen niet min als vyf-en-dertig duyzendmannen, grootelyks zig verblydende over den bystand des Heere

.Aenveêrd ook, beminde Dogters, met zulke gesteltenisse, deéze geestelyke wapens, die ik u, tot Gods glorie en uwe zaligheyd, aenbiede. Peyst dat de H.⊕Maegd, dat den H.⊕Joseph u dit geestelyk zweêrd schenkt, om den duyvel, de wereld en het vleesch te verpletteren; gebruykt het om kloekmoediglyk te stryden tegen den

VIII

vyand uwer ziele. Gy zyt de leévende tempels des Heere, vergeét dan al wat van buyten is, en bekommert u alleen met u inwendig te verciereren en aen de Goddelyke Majesteyt aengenaem te maeken. Ik heffe ook, gelyk Judas Machabeus, myne handen nae den hemel, en smeeke uwe magtige en goedertiere Patroonersse, dat zy u bescherme en verkryge dat God u zynen engel afzende, die u in alle tyden verdedige, uwe vyanden verschrikke, en u over hun doe zegepraelen. Beéld u eyndelyk in, dat uwe H.⊕Moeder Maria uyt den hemel tot u zegt: met my (

Prov.

).Aelst, den , een jaer naer de instelling deézer geestelyke vergadering. Uwen genegen dienaer, C. G. V. C., ,

Regels DMJ 1830 Regels der Dogters van Maria en Joseph

1

Regels der Dogters van Maria en Joseph. *Regels DMJ 1830*

1°

.
Dat de dogters Christus moeten volgen en volmaekt zyn. hebt door de genaede Gods de wereld verlaeten, om uwen Zaligmaeker te volgen; luysterd dan aendagtiglyk nae zyne minzaeme stemme, die u zegt,

.
2°

.Den apostel Petrus vermaend ons, van onze leévenswyze te schikken, na ons goddelyk voorbeeld Jesus-Christus, die

, op dat wy alle zyne voetstappen naevolgen,

.Regels DMJ 1830

3°

. Dat de deugd moet geoeffend worden. Let nogtans, zusters, dat gy door gebrek van goede meeninge of andersins, (

Eccl.

), en verstaet wel, dat het goed, om goed te zyn, moet geoeffend worden; dat er niet

2

volmaekt, niet heylig is, ten zy het op eene , op eene wyze gedaen weéze; daerom vermaend ons den H. Geest dat wy

.Regels DMJ 1830

4°

. Middels om tot de volmaektheyd te geraeken. Om tot de te geraeken, zal u zeer kragtiglyk helpen: ten eersten eene goede verdeeling van uwen tyd; ten tweeden, eene groote oplettendheyd en goede intentie in uwe werken, en ten derden eene ootmoedige onderwerping aen alle uwe regels: want , zegt den H. apostel Paulus

.Regels DMJ 1830

5°

Verdeeling van deze Regels. In hope van ulieden op eene zekere en gemaklyke wyze te leyden tot , zal ik alle uwe dagelyksche, weékelyksche, maendelyksche en jaerlyksche oeffeningen overloopen, en die in tweederley van geslacht verdeelen. Alzoo zult gy zien de middels om, op eene geestelyke wyze, tot meerder eere Gods en tot uwen voortgang in de volmaektheyd, te doen:

1°

Alle uwe oeffeningen die in het gemeen geschieden, en

2°

de oeffeningen van eenider in het bezonder. *Regels DMJ 1830* Eerste capittel.
Dagelyksche oeffeningen in het gemeen

3

Eerste deel.

Van het leéven der zusters in het gemeen.

Eerste capittel.

Dagelyksche oeffeningen in het gemeen. *Regels DMJ 1830*

1°

Bestiering der intentie voor de werken. Als getrouwe dienstmaegden Gods, begint alle uwe werken met die te stieren ter eere van de goddelyke Majesteit, en met zyne hulpe te verzoeken, om-ze volmaektelyk ten eynde te brengen: want gelyk onze ooge 't licht geéft aen ons lichaem, zoo geéft d'intentie het leven aen onze werken.

2°

.Houd u niet te vreden met eene algemeene intentie 'smorgens te maeken, want alhoewel die genoegzaam is, zoo lang zy invloed in uwe werken heéft, is het nogtans voorzigtig dikwils in den dag, en ten minsten voor de besonderste werken, uwe intentie te vernieuwen; uyt vreeze dat eenige ydele of andere intentie d'eerste verkeere, alzoo verflouwe en zelfs vernietige, en

vervolgens uwe werken bederve, en u, in plaets van loon, straffe zoude doen vergaderen. Ik zal, in eenige bijzondere oefeningen, de wyze van de zelve te stieren aantonen; gy zult nae die voorbeelden gemakkelyk alle uwe andere bezigheden leeren schikken, en-ze in de volmaektheyd uytwerken. *Regels DMJ 1830*

3°

.
Het opstaen. Naer zeven of zeven ueren en half ten langsten, aen de rust des lichaems gegeéven te hebben, zult gy lieden gewekt worden. Zoo haest gy de stemme van d'overste (of die van haer gesteld is om ulieden te wekken) zult hooren, heft u aenstonds op, als of het de stemme van God zelve ware die u roept, met deéze woorden: en uw hert en geest tot God opheffende, zult gy antwoorden: . V). . R). . Naer u geteekend te hebben met het teeken des H.✠Kruys, zult gy met liefde omhelzen het beéld van uwen gekruysten Zaligmaker; dan u met vlyt en zedigheyd kleeden, terwyl gy stillekens zult zeggen: .

5

4°

. Den Heer vereyscht besonderlyk de eerstelingen; weygert hem dan 't begin van uwen dag niet; verdryft zorgvuldiglyk alle werldsche en aerdsche gedagten. Houd uw hert en uwen geest wel gevestigd in God, u bezig houdende met de meditatie die gy gaet doen; op dat den vyand d'eerste offerhande, die gy aen uwen Schepper schuldig zyt, hem niet onttrekke. *Regels DMJ 1830*

5°

.
Op wat wyze gy lieden naer de bidplaets gaet. Het kwartier uers om u te kleeden en teenemael bereyd te maeken, verloopen zynde, zult gy lieden nae de bidplaets gaen. De overste zal d'antiphona, enz. beginnen, en al gaende zult gy die choorgewys voltrekken met de versen V). . R). . *Regels DMJ 1830*

6°

.

Aenbidding van d'alderheyligste Dryvuldigheyd. In de bidplaets gekomen zynde, zult gy in eenen geest van allerdiepste ootmoedigheyd, u ter aerde prosterneéren, u als vernietigende, om de allerheyligste Dryvuldigheyd t'eeren en t'aenbidden met de volgende woorden, die gyl.

6

nog meer met het hert dan met den mond moet zeggen: , enz. *Regels DMJ 1830*

7°

Morgen-gebed. Het gebed is eene saemenspraek van den mensch met God; hebt dan in deéze verhevene oeffening de gesteltenis die de grootheyd Gods en uwe kleynigheyd, in u moeten opwekken. Tragt uw morgen-gebed altyd in den zelven geest van ootmoedigheyd en eerbiedigheyd te doen, uyt vreeze dat gy het met verloop van tyd, uyt enkele gewoonte leézende, er geene of weynige devotie toe brenge. Het zal bestaen:

1°

∞in dankzeggingen;

2°

∞een gebed tot de heylige Maegd, een tot den H.∞Joseph, en tot uwen H.∞engel bewaerder en een tot uwe HH.∞patroonerssen;

3°

∞eene opoffering van alles dat gy in den dag zult peyzen en doen, met d'intentie van alle aflaeten te verdienen die gy zult kunnen verdienen,

4°

∞de litanie van den zoeten naem Jesus. *Regels DMJ 1830*

8°

Meditatie.«Dat ik eenen christen mensch of eenen religieus zag, die de meditatie kleyn agt, en in het oeffenen der zelve louw is, ik zoude van den staet zyner ziele in deézer voegen oordeelen:

7

; maer zag ik hem deéze heylige oeffening neêrstiglyk behertigen, ik zou terstond erkennen: ,» zegt den H.ϠChrysostomus.De meditatie zal dan het dagelyksch brood weézen der dogters van Maria en Joseph, op dat zy door hunne uytwendige bezigheden, in den geest niet zouden verflouwen, volgens deéze woorden van David: . (

Psalm. 101, 5

.) Vervolgens moet gy die met groote neêrstigheyd oeffenen, de maniere van mediteéren wel leeren, en dikwils God bidden om dien grooten middel wel te gebruyken, en er geduerige vrugt uyt te trekken.De meditatie zal dueren ontrent eene halve uere, en zal gesloten worden met: .*Regels DMJ 1830*

9°

Het H.Ϡsacrificie der Misse.Noyt zal iemand de heyligheyd, de weêrdigheyd van dit H.Ϡsacrificie genoegzaem kunnen begrypen en uytleggen. Dagelyks hernieuwt er onzen zaligmaeker dit sacrificie van liefde, dat hy op den Calvarien-berg, voor ons heéft opgedraegen. Zorgt dan dat gy deézen schat wel gebruyke, en er dagelyks gaet in putten de geestelyke rykdommen, die er in gesloten zyn. In de H.Ϡmisse, en het sacrificie van het kruys,

8

is geen verschil, dan in de maniere van slagten, die op Calvarien-berg bloediglyk was, en op den H.Ϡautaer onbloedig is: zoo kont gy geene betere maniere hebben om godvrugtelyk misse te hooren, dan naer de kerke te gaen gelyk of gy met Maria, Joannes en andere godvrugtige menschen, nae den berg van Calvarien zoude gaen, om by te wonen de smertelyke dood van Christus, en om aen den hemelschen vader te slagten zynen eenigen zoon, uyt de zelve inzigten, uyt welke hy zig zelve geslagt heéft aen het kruys. Vervolgens hoort de misse,

1°

om te erkennen d'opper-heerschappy Gods over alles, en onze afhanging van hem.

2°

, om hem te bedanken voor alle zyne weldaeden.

3°

, om door deéze nieuwe offerhande van zynen zoon vergiffenisse te vraegen over onze zonden, en te voldoen voor alle onze voorige schulden;

4°

, om aftesmeeken nieuwe gratien voor 't volbrengen van de pligten van onzen staet, en besonderlyk van t'geén wy van dage hebben voorgenomen.*Regels DMJ 1830*

10°

.

Den ontbyt. Gy zult maetig uwen ontbyt neémen, wel lettende dat den vyand deéze eerste gelegentheyd niet koome waerneémen om u tot zinnelykheyd te brengen. Voor de zegening van den ontbyt zegt d'overste: . De zusters antwoorden: . Dan geéft zy den zegen aen alle de zusters

9

met deze woorden: , en elke zuster komende knielen voor haer, teekent zy hun op het hoofd zeggende: , de zusters antwoordende: .*Regels DMJ 1830*

11°

.

Het spreéken. In de recreatie moogt gy spreéken; maer zedelyk, van goede zaeken, gelyk het betaemt aen de dogters van Maria, die malkanderen ten allen tyde moeten stigten. Gylieden zult zorgvuldiglyk vlugten alle gespreéken die de liefde, d'ootmoedigheyd, d'ingetogentheyd, de vereening met God, en vervolgens, de genegentheyd tot de religieuse volmaektheyd, zouden verflouwen.*Regels DMJ 1830*

12°

.
De stilzwygentheyd. Buyten den tyd der recreatie moet gy de stilzwygentheyd, in zulker voegen onderhouden, dat gy noyt spreéke, dan om noodige reden, met zeer letter woorden, en op eene stille en zedige wyze en naer gezeyd te hebben het . .). . Voor vremde menschen, in plaets van deéze woorden, geéft gy malkanderen teeken met het hoofd te buygen. *Regels DMJ 1830*

10

13°

.
De ingetogentheyd. De stilzwygentheyd is den grooten middel, om te oeffenen d'ingetogentheyd, die eene deugd is, de welke ons onophoudelyk met God bezig houd, ons van veéle zonden bevryd, en ons wonderen voortgang leert doen in de volmaektheyd; want zy versierd ons met veéle hemelsche gaeven: van hier op d'aerde, beschikt zy ons eenen hemel, en doet tot ons, volgens de belofte van Christus zelfs, afdalen, om by ons te wonen, de alderheyligste Dryvuldigheyd, die het geluk maekt der heylige in den hemel. Eyndelyk, de deugd van ingetogentheyd bevryd ons van de groote ongelukken die d'uytgestortheyd veroorzaekt. *Regels DMJ 1830*

14°

.
Op de uytgestortheyd. «Ik ben den wyngaert-boom, en gy zyt er de takken van; blyft gy in my niet gevestigd, zoo zult gy als afgesneéden takken weg geworpen worden, verdroogen, en in het vuer gesmeéten worden.»

Deéze woorden van Jesus-Christus toonen genoeg, hoedanig gy d'uytgestortheyd moet vermeyden: zy verweyderd ons van God en van ons zelve, zy verdooft in ons alle godvrugtigheyd, berooft ons van de winste der goede werken, en alzoo brengt zy ons tot het straffende vuer. Daerenboven d'uytgestortheyd

11

belet ons van eenig geestelyk voordeel te doen aen onzen evennaesten. Wat zal eenen beetel of snymes kunnen maeken, zonder geleyd te worden, door d'hand van eenen beéldhouwer? Wat zullen wy, die maer enkele , kunnen doen als wy van zyn bermhertige hand en wille, zyn afgeweéken?

Modern lemma: beitel (MNW). *Regels DMJ 1830*

15°

Het werk. Den mensch, sedert den val van den eersten vader, is tot het werken veroordeelt; onderwerpt u oodmoediglyk aen dit vonnis. Uw werk zal u noyt te moeyelyk vallen, als gy overdenkt den last die de wereldsche menschen draegen: d'eene slaeft dag en nagt om een weynig brood tot spyze te krygen; d'andere stelt zig bloot aen koude en warmte, aen de perykelen van de zee, van den oorlogenz. om geld of eere te vergaderen. Het zoude inderdaed slegt zyn dat gy naer de voorbeelden van uwen werkzaeme patroonen, naer die van Christus zelve, en van alle zyne heylige, de welke alle zoo kloekmoediglyk gearbeyd hebben, den last zoude vreezen; ja, het ware eene schande dat gy, dogters van Maria met min iver zoude werken voor hemelsche en eeuwige goederen te vergaederen, dan de wereldsche menschen om aerdsche en tydelyke, die zy haest door de dood moeten verlaeten. Omhelst dan met vlyt alle werken en moeyelykheden,

12

die u opgeleyd worden, en volgens d'exempels der heylige, kiest zoo veél als t'mogelyk is, d'oodmoedigste en moeyelykste; doet ze in eenen geest

1°

∝ van boetveêrdigheyd om aen de godlyke regtveêrdigheyd te voldoen.

2°

∝ Van oodmoedigheyd, om uwe hooverdy te vernederen.

3°

∝ Van liefde tot God en tot den evenmensch. Uwe intentie kan dan op diergelyke wyze gestierd worden: . Of: ... Of: , Of

Modern lemma: hovaardij (iWNT). *Regels DMJ 1830*

16°

Oeffeninge der tegenwoordigheyd Gods. Schiet-gebedekens. Binnen uw werk houd u, zoo veel mogelyk, bezig met God of godvrugtige zaeken: want God is altyd met u bezig; hy heeft altyd d'oog op u, en wilt ook dat gy

, of voor hem, en met hem bezig weéze. Heft dikwils uwen geest en uw hert tot dien goeden vader, door eene vuerige affectie of een schiet-gebedeken; by voorbeeld als gy d'uer hoort slaen, maekt het teeken des H. kruys;

2°

overdenkt een weynig dat God tegenwoordig is, en aenbid hem: ...;

3°

vernieuwt in 't kort uwe goede

13

voorneémens: ...

4°

Bid voor leévende en doode: ...; Op dier wyze zult gy in alle plaetsen en voorvallen, u kunnen opwekken en van de schepsels tot den schepper opklimmen. *Regels DMJ 1830*

17°

Bezonder onderzoek der conscientie. Deéze oeffeninge, van allergrootste belang, bestaet in eene geduerige zorg, en groote oplettendheyd, om eenige besondere faute uyt te roeyen, en eenige besondere deugd te bekomen. De HH. vaders hebben deéze oeffening buyten gewoonelyk geprezen, en niet zonder reden, want het bezonder onderzoek is den waeren middel om welhaest het onkruyt der gebreken uyt den hof der ziele te roeyen, en hem met bloemen van alderleye deugden te beplanten; en al ware uwe ziele gelyk (

Prov.

): zoo gy het wedyzer van 't bezonder onderzoek gebruykt, uwe ziele zal haestelyk worden als eenen wel (

Jer.

), als ([

Joel

), (

Cant.

). Inderdaed, door het bezonder onderzoek, verdeeld gy de magt van den vyand, verflouwt gy-ze en in de zelve proportie vermeerdert gy de uwe. Daerenboven,

14

al eene faute te vernietigen, vermindert gy alle d'andere; en al eene deugd te oeffenen, vermeerdert gy alle d'andere vermits zy als ringen van eene keeten d'een aen d'ander vasthouden. Alwaer het dat gy nog geen merkelyken voortgang deed, dit onderzoek zal u uwe slegtigheyd, uwe ontstandvastigheyd doen zien; u veroodmoedigen, de goedheyd Gods beter doen bemerken, en u betrouwen in hem vermeederen. *Regels DMJ 1830*

18°

. De materie van 't bezonder onderzoek. De materie waer op gy dit bezonder onderzoek zult doen is:

1°

. Die faute de welke geweldigst heerscht in uw herte, en die als den wortel is van veële andere gebreken.

2°

. Waer het zaek dat gy, door de gratie Gods, geene zeer geweldige faute meer gewaer wierd, zoude gy dit onderzoek kunnen doen, op d'eene of

d'andere van uwe pligten, by voorbeeld op de maniere met de welke gy u meditatie, uwe leézingen enz.oeffent. Let nogtans dat gy eerst moet werken tegen de faute die uwen even naesten meest hinder doet.

3°

. Dat gy u zoodaenig met uytwendige fouten niet mogt bezighouden, dat er 't inwendig zoude door veronagtaemt worden.

4°

. Dat gy de materie van 't bijzonder onderzoek niet gemakkelyk moogt veranderen,

15

ten zy voor weynig tyd, om 't verdriet en de kleynmoedigheyd te voorkomen.*Regels DMJ 1830*

19°

. Manier van dit onderzoek te doen.'S'morgens zult gy een vast voorneémen maeken van alle uwe magt te gebruyken tegen die besondere faute, of tot het bekomen van die besondere deugd, tot den noen.

2°

¤'S'noenens, wederom tot 's'avonds.

3°

¤Naer uw onderzoek 's'noenens en 's'avonds, zult gy u verootmoedigen, God vergiffenisse vraegen en hem bedanken voor zyne hulp en goedheyd met de welke hy u verdraegen heeft.

4°

¤Gy zult uwe goede werken, gebeden en lyfkastydingen besonderlyk oeffenen tot het uytroeyen , en bekomen .

5°

☞De novitien zouden kunnen in een boekken aenteekenen den number van keeren dat zy dagelyks in hunne bezondere faute ervallen zyn, en zien alle weéken of zy winnen. De overste zal volgens haer beliefte aen d'een of d'ander zuster of aen hun alle, deéze laeste wyze voorschryven, om ze te geneézen van d'een of d'ander faute.Immers alle zusters zullen dikwils weldoen, van ook den middel van 't boekken te gebruyken. De wereldsche menschen, de koopmans en andere, teekenen dagelyks zoo nauwkeurig op, de winste of verlies van hunne tydelyke affaires; zult gy dan zoo veél iever niet hebben om deugden te bekomen, dan zy, om vergangelyk

16

goed te vergaederen? Zult gy moeyte vinden in eenige woorden voor uwe ziel te schryven, waer gy de menschen zoo veél boeken ziet maeken, uyt tydelyke inzigten en voor het lichaem?*Regels DMJ 1830*

20°

.
Den Engel des Heeren.Op 't klippen van de klok, zult gy eeren de menschwording van Christus, in 't maegdelyk lichaem van Maria, als ook deéze nooyt genoeg gepreézene maegd, die moeder geworden is van onzen Zaligmaeker, zeggende den .*Regels DMJ 1830*

21°

.
Noenmael. – Op het spyzen des lichaems.Het spyzen des lichaems is eene natuerlyke noodzaekelykheyd, waer God ons aen onderworpen heéft. Het is dan om de kragten van 't lichaem t'onderhouden, om er God blyven mede te dienen, dat gy uwe maelyd moet doen; maer niet om de zinnelykheyd of de gulzigheyd te streelen. Zyt hier in voorzigtig, want de bedorventheyd onzer natuer en daer by den duyvel, zyn snel om ons te bedriegen:

1°

☞met ons die spyze te doen kiezen de welke onze zinnen meest streelt, of

2°

☞met ons in de maet te doen faelen, of ook

3°

ons in de manier van eeten onze zinnelykheid te doen aenhooren en voldoen. Zyt verzigtig dat gy uwe geestelyke

17

goederen niet verliese, gelyk Esäu voor eene maelyd zyne regten van eerstgeboren verkogt heeft; peyst ook dat de gezondheid van uwe ziel zoo veel, en meerdere zorg weêrdig is, dan de gezontheit van het lichaem, voor de welke men zoo dikwils de spyze moet neemen of laeten. Overdenkt eyndelyk, de voorbeelden van d'heylige en van Christus zelfs, die wy in deêze zaek ook naer ons vermogen moeten navolgen. Onder het eeten, zal er gelezen worden, op dat de ziel, ten zelven tyde, gespyst worde. Men zal gebruyken het oud en nieuw Testament of het leeven van eenigen heyligen; ook somtyds, volgens beliefte der overste, zal er eenigen godvrugtigen boek, tot bekomen van d'eene of d'andere deugd, kunnen gelezen worden. De lezing moet gedaen worden:

1°

op dat ieder wel kan begrypen en onthouden;

2°

op dat men alles verstaet;

3°

op ;

4°

de lezing zal dueren het grootste deel der maelyd; den overigen tyd zal men in stilzwygentheid overbrengen en het geen dat er gelezen is, overdenken. Gy zult den zegen des Heere verzoeken over u en over uwe spyze, voor al uwe maelyden. Altyd naer eeten, zult gy den Heer bedanken. *Regels DMJ 1830*

18

22°

.

Recreatie. Den geest kan niet altyd gespannen zyn, en de gezontheit des lichaems vereyscht dat men zig een weynig verkwikke, naer het eeten of naer eenige langduerige en moeyelyke bezigheyd. Het eynde, vervolgens, der recreatie moet zyn,

1°

De verkwikking des geests en des lichaems, om zoo veel te beter, op een nieuw, te kunnen werken,

2°

De wederkantsche opwekking tot de deugd en tot de broederlyke liefde,

3°

Deen middel om 't gebruyk te bekomen, van op geestelyke zaaken, met den even mensch, te verhandelen. Verlaet dan zonder oorlof de recreatie niet, maer tragt die op eene godvrugtige, blygeestige maniere, voor het nut van alle, over te brengen. *Regels DMJ 1830*

23°

Het gesprek of conversatie. Den heyligen Geest leert ons:

.Om wel te spreken, en met vrugt voor u en voor den evenmensch, moet gy overtuygd zyn, dat uwe conversatie niet zyn om den tyd te verdryven, maer om u en uwen naesten tot God te brengen en tot de deugd op te wekken; vervolgens tragt dat uwe zaemen handelingen hebben de volgende hoedaenigheden:

19

1°

De ; handelt en spreekt met ider, volgens zynen staet en gesteltenisse; bespied de gelegentheyd, om van godvrugtige zaaken te spreken, en bid God dat hy uwe tonge gelieve te bestieren.

2°

De en die de gemoederen wint en-ze bereyd om de goede dingen, die gy wilt zeggen, wel t'aenhooren.

3°

De en die de gebreéken van d'andere doet verdraegen uyt liefde tot God, en den evenmensch leert helpen. Overweégt dikwils,

1°

dat Christus zyn bloed voor ons alle gegeéven heéft.

2°

De schoonheyd van eene ziel.

3°

Den grooten loon die gy zult ontfangen voor eene ziel die gy zult hebben geholpen.

4°

De pynen der helle die de straffen zyn van de verlorene zielen.

5°

Het geluk dat zy in den hemel zullen genieten die zalig worden.

6°

De voorbeélden der heylige en van Christus, die zoo veél gedaen heéft om de zielen te winnen. *Regels DMJ 1830*

24°

De geestelyke leézingen. De leézing der godvrugtige boeken is als de zuster van de meditatie; denkt dat het ook tot ul. is dat den heyligen apostel Paulus zegt:

; en ziet dat gy dagelyks den tyd die tot die oeffening geschikt is wel onderhoude; om er altyd vrugt uyt te trekken, let wel op het volgende:

1°

☞ Gy moet leézen met

20

een en eenen , niet uyt nieuwsgierigheyd of uyt andere aerdsche inzigten.

2°

☞ Begint uwe leézing met een vastvoorneémen van aen de godlyke inspraek te gehoorzaemen.

3°

☞ De leézing moet geschieden en van tyd tot tyd, moet gy een weynig ophouden, om t'overweégen, of 't licht Gods te ontfangen.

4°

☞ Leést niet te veél in den zelven tyd: gy zoude uwen geest meer vermoeyen, dan versterken en verkwikken.

5°

☞ In 't eynde van uwe leézing, bewaert, in uwe memorie, eenige waerheden die gy geleézen hebt, om er u van tyd tot tyd, mede te voeden, en-ze u gemeen te maeken.

6°

☞ Gebruylt boeken die oprecht godvrugtig zyn; neémt geene die te moeyelyk zyn, geene die meer dienen om de nieuwsgierigheyd te voldoen, dan om de godvrugtigheyd te ontsteéken en om het leéven te doen beteren. Kiest op zulker wyze dat gy op u doodbedde niet zult moeten bedroeft zyn over uwen keus. Verfoeyt ook die werken die eenig fenyn van ketteryen of kerkscheuring inhouden; let besonderlyk hier op, in moyelyke tyden, als er tweedragt is onder de geloovige.

7°

☞Kiest dan voor uwe leézingen bijzonderlyk boeken die van overlang gekent en gepreézen zyn by de catholyke, en zyt altyd voorzigtig in t'neémen van nieuwe of die niet genoeg gekent zyn.

21

8°

☞Eyndigd uwe leézingen met God te bedanken voor 't licht dat gy ontvangen hebt en vraegt de gratie om er vrugt mede te doen.*Regels DMJ 1830*

25°

Van de liefde en eendragt.De liefde tot malkanderen is eene deugd die onzen allerliefsten Zaligmaeker bijzonderlyk heéft bevolen in het H.☞Evangelie: in d'aenspraeke die hy aen zyne apostelen heéft gedaen, in 't laetste avondmael, erhaelde hy hun tot drymael toe dat zy

; dit is myn gebod, zeyde hy hun, als eenen teerhertigen vader, die stervende aen zyne kinderen zoude zeggen, dit beveéle ik ulieden, kinderen, dat gylieden elkanderen beminne, gelyk ik u bemind hebbe

. 'T☞is gevolgentlyk van deéze leering van hunnen goedertieren meester, dat de HH.☞apostels en leeraers ons geduerig tot d'eendragt opwekken: , zeyde geduerig den H.☞Joannes

. Den H.☞apostel Paulus bemerkt dat, gelykerwys 't een lidmaet van 't lichaem, verre van 't ander pyne aen te doen, het zelve zorgvuldiglyk helpt, en dat 't☞een met 't☞ander en voor 't ander lyd, zoo moeten ook de christenen, en , malkanderen als lidmaeten van het geestelyk lichaem van Christus regtzinnig beminnen, in alles verdraegen en zorgvuldiglyk helpen. Vervolgens zult gylieden, idereen van uwen kant, met alle

22

neêrstigheyd vlugten al wat de liefde zoude kunnen verflouwen onder ulieden, en alles inspannen, om die zoete en aengenaeme deugd, aen uwe vergaedering te bezorgen, en-ze er door dagelyksche oeffeningen te vermeerderen.De gemeentens, waer de liefde en eendragt heerschen, zyn als afbeéldsels van het leéven in den hemel, daer, in tegendeel, al waer zy ontbreéken, het eene allerdroefste en ellendigste wooning moet zyn. Om aen u dan, beminde dogters van Maria en Joseph, dit geluk van d'eendragt gemakkelyker te bezorgen, zal ik u hier een weynig wydloopiger op

onderwyzen. De waere liefde is eene deugd die ons den evenmensch doet beminnen, om dat hy het béeld Gods is, en het werk van zyne handen, die wy in den mensch erkennen en beminnen. Vervolgens, de liefde tot den evenmensch moet

1°

∞vry zyn van alle ; God alleen moet er den grond van zyn: 't∞mag dan niet zyn uyt hope van eenige belooning, als wederliefde of dankbaerheid; nog uyt vreeze van eenig kwaed, als 't verliezen van de genegendheid of agting, dat gy zult beminnen.

2°

∞De liefde moet zyn gelyk God, en al waer 't dat den mensch veranderde, onze liefde tot hem moet standvastig zyn, om dat God, die wy in den mensch beminnen, noyt verandert. Gy dient geêrn uwe zuster, om dat zy zig belooft van uwen dienst. Gy helpt geêrn een kind om dat het zedelyk is en beleéfdheid toont; maer dient gy die zuster met den zelve iver

23

als wanneer zy zig beklagt van u? Leert gy dit kind, met de zelve liefde, als het moeyelyk en onbeleéfd is?

3°

∞; tot moeyelyke, tot ondankbaere, tot onze vyanden zelfs, om dat die gelykelyk het beéld en werk Gods zyn, die wy in alle moeten liefhebben. *Regels DMJ 1830* Middels om tot de liefde van den evenmensch te geraeken.

1°

. Den eersten middel is dikwils t'overdenken wat deéze deugd is, gelyk hier boven is gezeyd.

2°

. Roeyt uyt uw hert deéze ongeregelde passien, die oorzaak zyn van twist en tweedragt: 't∞is in u zelve en niet in d'andere, dat gy die oorzaak moet vinden. 'T∞is immers gemakkelyker voor u in 't bijzonder, van u te

leeren schikken naer het humeur van d'andere, als te bekomen dat al d'andere teenemael volmaekt zyn... Gy zegt dat gy moeyte hebt om u te beteren, maer hebben d'andere ook geene moeyte?... Zult gy dan willen wagten, om in eendragt te leéven, tot dat alle uwe zusters engels zyn?... De volmaekte in alles zyn in den hemel... Het zal voor u gemakkelyker zyn de verduldigheyd te bekomen, dan alle gebreken, van die met u leéven,uyt te roeyen.

3°

☞Bemerkt dat er niemand is, onder de menschen, die niet eenige goede begaeftheden heéft waer voor hy eenige agting verdient; en insgelyks, dat iedereen eenig gebrek of faute heéft,

24

om de welke hy aen een ander moet wyken. Het ware dan onvoorzigtig, eenen afkeer te hebben van een ander, voor eenige gebreken van den geest of van het lichaem, want gy zoude van u eerst eenen afkeer moeten hebben, die ook gebreken hebt, en zeer zekerlyk de verduldigheyd nog niet bezit. Niets is er op deéze wereld, dat alle volmaektheyd heéft: de eene spyze heéft alle smaeken niet van d'andere; zoude gy voor die reden deéze spyze veragten? Zoude gy eenen geleerden man versmaeden, om dat hy eenige zaeken niet weét? Zoude gy dan uwe zuster veragten, om dat zy alle volmaekte hoedaenigheden niet bekomen heéft?

4°

. Overweégt nog besonderlyk dat alle menschen aen God zyn:

1°

☞als aen hunnen Schepper,

2°

☞hunnen Verlosser en

3°

☞hunnen Loonder; en dan zult gy gemakkelyk begrypen de pligt van ze al te beminnen, want

1°

zoude gy durven veragten dit edel werk Gods dat zyn merkteeken draegt?

2°

dien mensch, voor welken Christus zyn dierbaer bloed, ja ook zyn leéven heéft gegeéven?

3°

eyndelyk dien mensch, die nu misschien nog onvolmaekt is, maer die in den hemel met oneyndige glorie kan bekleed zyn?

5°

. Maekt u gewend van Jesus-Christus te aenzien in uwen evenmensch, 'tgeén ulieden niet moeyelyk zal vallen, als gy overdenkt dat Christus in den evenmensch tegenwoordig is, zoo wel als in het H. Sacrament des Autaers, maer op eene andere wyze, want dien die gezeyd heéft:

, verzekert ons ook

25

dat het aen hem gedaen is, al wat wy aen onzen evenmensch doen

. 'Tis dan Jesus-Christus die ons hulpe verzoekt, door den mond van den evenmensch; zoude gy hem wel iet willen ontzeggen?... 'Tis Jesus-Christus die gy bemind, veragt of haet, in uwen evenmensch, in uwe medezuster... en 'tis dien zelven Jesus-Christus die u eens moet oordeelen, en die ons alle leert dat hy ons zal meéten met de zelve maet waer mede wy zullen gemeéten hebben!

6°

. Eyndelyk bemerkt dat Christus u leert, dat het gebod van uwen evennaesten te beminnen gelyk is aen het gebod dat ons God doet beminnen

; vervolgens, de regels van de liefde die wy aen God schuldig zyn, zullen ook de regels zyn van onze liefde tot den evenmensch; dat is: dat wy onzen evenmensch moeten beminnen uyt , zonder eenen te mispryzen, uyt ,

zonder den minsten afkeer, uyt , uyt , met woorden en werken, want op die wyze leert ons het eerste gebod dat wy God moeten beminnen

7°

. Om die hemelsche deugd, die bovennatuerlyke liefde welke zoo verschillende is van de natuerlyke en menschelyke genegentheyd, ontfaelbaerlyk te bekomen, zult gy-ze dagelyks verzoeken van den Heer, met vast betrouwen dat uwen teerhertigen bruydegom Jesus-Christus u die zal geêrn geéven, vermits hy u die zoo ernstiglyk bevolen heeft, en dat hy zoo dikwils heeft doen zien dat deéze deugd eene begaefdheyd is, die in alle zyne vrienden moet uytshynen. *Regels DMJ 1830*

26

Van eenige vriendschappen die tegen de waere liefde zyn, en uyt de gemeynten der dogters van Maria zorgvuldiglyk moeten gebannen blyven.

1°

. Den H. Basilius zegt dat er tusschen de religieusen eene allergrootste eendragt en liefde moet zyn, maer dat alle besondere liefde of aengekleéfdheyd van twee of dry tot malkanderen nouwkeuriglyk moet afgesneden en uytgedoofd wezen; om dieswille dat zulke vriendschappen, hoe goed die zouden mogen schynen, eene waere afsnyding is van d'andere broeders of zusters van een gemeynte, die vervolgens niet bemind zyn gelyk het betaemd en nae maete van hun regt. Ik geloove, zegt de H. Theresia, dat den duyvel die besondere vriendschappen maer en bezorgt, dan om eenige partyschap of scheuring in de kloosters te veroorzaeken.

2°

. Eene andere soorte van vriendschap, de welke ook zeer schaedelyk is, en die gyliden neêrstiglyk moet vlugten, is die, de welke gemaekt word uyt eenig tydelyk inzicht, als tot het bekomen van d'een of d'ander fonctie in het gemeynte, enz.

3°

. Eene derde, ook zeer ernstiglyk te vlugten, is die zig zoude maeken tusschen eenige zusters, om van malkanders misnoegen te spreéken, en t'overweégen het gedrag van d'overste tot hunlieden of tot andere.

4°

. Eyndelyk, de vriendschap of vereeniging die zoude steunen op dusdanigen grond, of waer

27

men zig zoude toelaeten, tegen de regels of tegen d'overste, of tegen godvrugtige gebruyken van 't gemeynthe te knorren, zoude zekerlyk eene duyvelsche vereeniging zyn, en het gemeynthe zoude welhaest met droefheyd daer van mogen zeggen:

.Regels DMJ 1830

26°

. Wederzydsche pligt der zusters, van malkanders gebreken te helpen genezen en de overtreding der Regels regtzinniglyk te beletten.(

Eccl.

). Hy heéft ons opgeleyd (

Rom.

): en den H. Chrysostomus bemerkt hebbende dat d'oude wet verbood den os van zynen vyand te laeten loopen, en gebod die aen zynen meester weder te brengen

, vraegt of dien mensch vergiffenis van zyne zonde kan verhopén, die veronagzaamt te helpen niet alleenelyk Wat zoude men zeggen van iemand die zoude weygeren te beletten, als hy dit zoude kunnen, dat het vuer gestoken worde aen een huys, of dat een gezelschap vergeven worde, of eene betraepelyke ziekte zig zoude voortzetten in een gemeynthe? Maer zoude het niet een grooter schelmstuk zyn, van niet te

28

beletten dat eenen slegten mensch zynen evennaesten bederve? Dat eene slegte zuster haere medezusters tot het kwaed brenge, den toorn des Heere over haer gemeynte verwekke, en dit alzoo, tot spyt van d'heylige Kerk vernietige? Het is om al deéze onheylen te voorkomen dat de dogters van Maria aen malkanderen door hunnen regel, die zy op belofte onderhouden, volle magt geéven en zelfs malkanderen verzoeken van hunne gebreken, misslagen, en alle overtreding der regels, zonder te wagten dat er iets groot is, aen d'overste of aen de zuster-helpter, d'eene van d'andere regtzinnig zoude kenbaer maeken, wel overtuygd zynde dat het kenbaer maeken van hunne faute om die alzoo te genezen, een werk van liefde is; daer het verzwynen een teeken van vyandschap is, en het werk van een slegt en hart hert tot de kranke medezuster. Den H.ꝛJacobus zegt: (

Jac.

).Vervolgens, van kant stellende alle menschelyke vreeze, opzigt of slegte genegendheyd, en alleen aen de vreeze des Heere en aen den drift tot het geestelyk welzyn der zusters gehoor geévende, zullen de dogters van Maria, aen d'overste eenvoudiglyk en regtzinniglyk kenbaer maeken alle de fauten van hunne medezusters,

29

die tot hunne kennisse gekomen zyn. De zusters, wiens gebreken of misslagen kenbaer zyn gemaekt, moeten zig daer over verblyden, er God over bedanken, en bidden voor de zuster die haer zulken grooten maer moeyelyken dienst heeft gedaen, en zonder den welken zy zig misschien noyt had gebeterd. Zy zal niet onderzoeken wie haer aen d'overste heeft kenbaer gemaekt, en noyt iets laeten hooren of blyken dat zoude doen twyfelen of zy verblyd is over het goed dat haer alzoo is aengedaen. *Regels DMJ 1830*

27°

Van de versterving der zinnen. Deze oeffening bestaet in eene stille waekzaamheyd, om dikwils op d'eene of d'andere wyze, uwe zinnen eenige moeyelykheyd aen te doen, en-ze naer het voorbeeld van uwen verlosser te kruysen. Om dagelyks winste te doen, door de versterving, overlegt dikwils hoe nuttig zy is, en de kostelyke schatten die gy geduerig door haer kont vergaderen. Wekt u geduerig op tot deéze oeffening met in uwen geest te erhaelen:

1°

. Hoe droevig gy zoude zyn in d'uere van uwe dood (waer alle middels van te winnen gaen voorby zyn), waer het zaeke gy uwe zinnen had gestreeld, en niet neêrstig had geweest in uw leéven, om door hunne versterving eeuwige schatten by een te raepen.

2°

. Hoe beschaemd gy zoude staen voor den rechterstoel Christi, als er daer zal gezeyd worden:

30

.

3°

. In de gelukkige of ongelukkige eeuwigheyd, zult gy klaer zien de wondere groote glorie, die gy zoude kunnen bekomen hebben, door die oeffening, en het groot verlies dat gy hebt gedaen door uwe lafhertigheyd. *Regels DMJ 1830*

28°

.

Op de zedigheyd. De zedigheyd die de bestierdster is van het uytwendig gedoen, moet de verbeélding zyn van d'inwendige gesteltenisse, en als de schoone vrugt van d'oodmoedigheyd, de liefde tot God en den mensch, de versterving des geests en des herte. De zedigheyd geéft eene geestelyke minzaamheyd aen alle de manieren en werken, en zy is zeer nuttig om malkanderen te stigten en tot de deugd op te wekken, en vervolgens moet zy ook onder ulieden heerschen. Om gemakkelyker tot die uytwendige zeégbaerheyd te komen, volgt deéze regels die nae de leering der meesters van 't inwendig leéven ons daer toe leyden kunnen.

1°

. Het hoofd mag men niet te ligtelyk erwaers en derwaers keeren, maer rypelyk, als het van noode is; anderzins zal men het een weynig voorwaerts gebogen regt houden.

2°

. D'oogen, die als den spiegel der ziel zyn
, moeten den zoeten inwendigen vrede, de genegentheyd tot den
evennaesten, en zelfs alle deugden besonderlyk laeten uytschynen. Gy
moet die

31

nogtans wel bewaeren, op dat den vyand aldaer geenen ingang vinde;
daerom, keert die niet ligtelyk van den eenen tot den anderen kant, maer
houd-ze veél meer nederwaerts geslagen.

3°

. Geheel het aenzigt moet meer blydschap dan droefheyd of eenige
andere ongesteldheyd van 't hert uytdrukken. Gy moet ten allen tyde door
uw vriendelyk en voldaan gelaet doen zien aen iedereen dat gy gelukkig zyt
in den dienst van God, en dat zyn jok waerlyk zoet en ligt is

.

4°

. Als gy spreékt, moet gy u wagten van dit te doen met te luyde stem, te
haestig, te langzaam of op eene andere wyze, die lastig of ontstigtbaer zou
zyn voor d'andere; ook geen schetteren in het lachen, nog eenige andere
manieren tegenstrydig met de regels van welleévendheyd, mogen onder
ulieden gepleégt worden.

5°

. De kleederen moeten reyn gehouden worden, en teenemael volgens de
religieuse zedigheyd en oodmoedigheyd wel geschikt zyn.

6°

. Het draegen van de armen, het gaen, staen en zitten, en alle beweégingen des
lichaems, moeten zoo zedig weézen, dat zy eenider kunnen stigten, en u zelve
helpen in d'ingetogentheyd blyven. *Regels DMJ 1830*

29°

.

Visiten aen het allerheyligste Sacrament. De wonderbaere liefde die Jesus-Christus beweégt om hier, in onze kerken, met ziel en

32

lichaem, te saemen met de godheyd, te rusten, om onzen wille, is een mirakel van goedheyd, die ons met reden moet doen uytroepen gelyk Isaïas:

God wilt wonen onder de menschen! Jesus-Christus, tweeden persoon van d'allerheyligste Dryvuldigheyd, verblyft dag en nagt in onze tabernakelen, afwagtende dat wy hem gaen aanbidden; hem onzen nood te kennen geéven, en hulpe vraegen!!! Dit is waerlyk eene uytvinding van liefde die alle verstand te boven gaet, en ons dwingt tot eene regtzinnige belydenisse van onze magteloosheyd, om hem over dit wonder genoegzaam te looven. Het is het grootste mirakel onder alle de geéne die hy gedaen heéft, gelyk den H. Thomas leert. Welke moet dan ook onze wederliefde niet zyn, en onzen iver om Jesus te gaen bezoeken en te aanbidden? Hoe gelukkig moet gy u niet agten dat gy de gelegendheyd hebt, buyten zoo veél andere, van dagelyks, en dikwilder, tot dien goeden God te mogen gaen; hem uw hert te openen en op te offeren! Erkent dan uw geluk en maekt goed gebruyk van die uytmuntende gratie. Als gy nae de kerke gaet, overdenkt waer nae toe en tot wie gy gaet; aenroep Maria, uwen heyligen vader Joseph, d'heylige engelen en alle gelukzalige, dat zy u geweêrdigen te vergezellen, en u hunne liefde leenen, om Jesus-Christus te gaen aanbidden. Verwekt voor zyne tegenwoordigheyd acten van vuerig geloof,

33

hoop, en bovenal van teere liefde, en geéft hem regtzinniglyk uw hert, al uwe genegendheyd. Bedankt hem, vraegt hem nieuwe gratien om volmaekter de pligten van uwen roep te volbrengen; doet de geestelyke communie, en bewaert naerdien de gedagtenis van uwen teerhertigen en goedertieren bruydegom, wie gy bezogt hebt. *Regels DMJ 1830*

30°

Van het officie. Onder de mondgebeden is het goddelyk officie het besonderste. Het eynde van zulke gebeden, is besonderlyk:

1°

∞lof en glorie geéven aen de godelyke majesteyt;

2°

∞de heyligen eeren;

3°

∞de vreugd en blydschap der triompheérende Kerk vieren;

4°

∞de strydende Kerk helpen;

5°

∞voor zig zelven nieuwe gratie verkrygen. Gylieden zult dan uw officie met de noodige hoedaenigheden altyd tragten te leézen, het aenziende als eene dagelyksche schuld die gy aen den Heer betaeld, door de handen van Onze Lieve Vrouwe, wiens kleyn officie gy zult zeggen. Den middel om uw officie en met vrugt te leézen is:

1°

. U stellen in de tegenwoordigheyd Gods, als of gy u bevond tusschen de seraphynen en de heyligen van den hemel, die onophoudelyk aen God vuerige lofzangen toezingen.

2°

. Hem hulpe verzoeken om en te bidden.

3°

. Eene goede intentie maeken, volgens het

34

geéne gezeyd word in de verdeeling der weék, en u voegen met de meyning en inzigten van alle de vergaederingsen van uw order.

4°

. Onder het officie, den zin der woorden tragten te volgen, wel en op stigtenden toon leézen, en in geheel uw uytwendig, de godvrugtige en zedelyke gesteltnis uwer ziel laeten uytblyken.

5°

☞ Naer het officie een weynig onderzoeken op de fauten die gy er in begaen hebt, er vergiffenis over vraegen, en den Heer bedanken over zyne weldaeden. *Regels DMJ 1830*

31°

.
Op het avondmael. Het geén gezeyd is op het noenmael, mag hier op gepast worden; nogtans moet gy bemerken, dat in deéze maeltyd, die altyd zeer gering en van gemeene spyze onder u moet weézen, nog nauwkeuriger oplettentheyd van noode is, op dat den vyand u niet bedriege en van daer af, oorzaeke legge, om u gemakkelyker in uwe rust te stooren. De gezontheyd zelfs van het lichaam vereyscht, dat er in het avondmael strenge maetigheyd onderhouden worde. *Regels DMJ 1830*

32°

.
Avond-gebed. Naer eene stille recreatie, van rond de dry kwartier uers, zult gy naer de bidplaets gaen,

35

om uwen dag te sluyten met God, gelyk gy hem voor God, begonst en overgebracht hebt. Uw avond gebed zal bestaen:

1°

☞ In dankzeggingen voor de weldaeden in den dag en in geheel uw leéven ontfangen.

2°

☞ In het verwekken van de acten van geloof, hoop en liefde.

3°

☩ De litanie van Onze Lieve Vrouw.

4°

☩ In eene beveéling aen den heyligen Joseph, aen uwen engel bewaerder en aen uwe heylige patroonerssen.

5°

☩ In het bezonder en gemeyn onderzoek der conscientie.

6°

☩ In de bereyding der meditatie voor den volgenden dag. *Regels DMJ 1830*

33°

.
Onderzoek der conscientie.

1°

☩ Het bezonder onderzoek. Naer het bezonder onderzoek dat gy zult doen volgens het geén er op gezeyd is

pag. ☩ 13

, volgt het

2°

☩ Gemeyn onderzoek van den dag. In dit gemeyn onderzoek, zult gy overzien alle uwe gepeyzen, woorden en werken van den geheelen dag, om de gebreéken die er ingesleépt zyn te ontdekken. Om dit onderzoek volmaekter te doen:

1°

☩ beéld u in dat uwen heyligen engel bewaerder u leyt naer het tribunal Christi, om daer te gaen rekening doen van uwen dag.

2°

☩Overweégt uwe gepeyzen, woorden, werken of verzuymenissen, en ziet hoe gy er in gefaelt

36

hebt,

1°

☩tegen God,

2°

☩tegen den evenmensch,

3°

☩tegen u eygen zelven.

3°

. Naer dit nauwkeurig onderzocht te hebben, al of gy er moest terstond gaen rekening van geéven aen uwen hemelschen regter, of wel die seffens gaen biechten, wekt u op tot berouw, met van den eenen kant te stellen, deéze uwe gebreéken en misdaeden, en van den anderen kant de gratien die God u gegeéven heéft; uwe slegtigheyd en de heyligheyd van dien grooten meester.

4°

. Eyndelyk zal volgen een zeer regtzinnig act van berouw, met maeking van goede voorneémens voor het toekomende. *Regels DMJ 1830*

34°

. Bereyding der meditatie voor den volgenden dag. Deéze voorbereyding helpt kragtelyk tot het vrugtbaer oeffenen der meditatie; zy bestaet

1°

☩in eene traeege en aendagtige overleézing der meditatie, die men 's☩anderdags gaet doen;

2°

Ɔin het overleggen van 't eynde dat men zig vooren steld, in die meditatie, en van de bezondere vrugt die men er uyt wenscht te trekken;

3°

Ɔin zig bezig te houden met de materie deézer meditatie voor dat men in slaep valt, en 'smorgens als men opstaet.*Regels DMJ 1830*

37

35°

Op het slaepen gaen. Den slaep, die het afbeéldsels is des doods, is eene noodzaekelykheyd, aen de welke den Heer ons heéft onderworpen, om de kragten van ons lichaem te bewaeren en ons bekwaem te houden tot den dienst Gods. Zulks is dan het eynde voor 't welke gy de ruste moet neémen. Al u t'ontkleeden, zult gy stillekens zeggen: . U nederleggende zult gy uw kruys omhelzen en zeggen: . Uwen geest dan met goede gedagten, met uwe meditatie, bezig houdende, maekt alzoo in slaep te vallen. Houd geheel uw lichaem in d'allerzedigste gesteltenisse, liggende een weynig nae uwe regte zyde en tot aen den hals gedekt, zelfs in de volle zomer; uwe armen voor u gekruyst; met een woord, zyt geheel in zulke maegdelyksche en engelsche zeégbaerheyd, dat er uwen H. Ɔengel bewaerder niets mishaege, nog iemand zoude kunnen ontstigten. Op dier wyze zult gy de kragten van geest en lichaem herstellen zonder verlies, zelfs met winste voor uwe ziele. Gy zult deéze voorschryving van den apostel:

38

, volkomentlyk volbrengen, en met regt mogen hopen van eens 't ontwaeken in dien helderen dag der gelukkige eeuwigheyd, wiens glans noyt zal overlommerd worden, door d'alderminste duysternissen.*Regels DMJ 1830*Tweede capittel. Wekelyksche oeffeningen

39

Tweede capittel.

Wekelyksche oeffeningen der Dogters van Maria en Joseph in het gemeyn.*Regels DMJ 1830*

1°

.
Van de christelyke leeringe. Het bijzonderste oogwit van uwe vergaeding is de christelyke leering der kinderen. Dit oogwit zal niet betrefte worden is 't dat gy u zelven niet wel onderwyst en onderhoud in deéze H.ϩleeringe. Verre zy nogtans van ons, dat wy ons bezig houden met zaeken die boven ons begryp zyn, of onzen tyd en diën der kinderen verslyten met hooge, moeyelyke of onzekere kwestien te maeken, die niets doen tot het godvrugtig leven, maer eer bekwaem zyn d'eenvoudigheyd des geloofs te naedeeligen. Uwe grootste studie zal dan besonderlyk bestaen:

1°

. In het wel leeren van den text of woorden van den catechismus van 't bisdom.

2°

. Daer naer, eenige korte en zekere uytleggingen die den zin van de woorden doen begrypen.

3°

. Naer dat die zaeken wel geleert zyn, de zusters die er besondere genegentheyd zullen toe hebben, en in wie de overste de noodige hoedanigheden zal bevinden, zullen wydlooperigere

40

uytleggingen, die wel gekent en door de geestelyke overste zyn goedgekeurt, vermogen te leeren, om zig bekwaem te maeken van den hoogeren catechismus aen de kinders te doen. Tot deéze leeringe der zusters, 'ϳzy zy geschied in het algemeen, 'ϳzy in het bezonder, ieder alleen (volgens dat d'overste met den geestelyken bestierder zulks beter zoude vinden) zal wekelyks eenigen tyd besteét worden, op den dag door d'overste te stellen. *Regels DMJ 1830*

2°

.
Van de deugd van boetveêrdigheyd. De zonde, beminde zusters, moet gestraft worden of door die haer bedreéven heéft; of door dien tegen den

welken zy gedaen is: in deéze weêrld moet zy gestraft worden door de boetveêrdigheyd of in de andere door het vuer. , zegt den H.✠Augustinus, .Gy zyt mensch, geboren tot het werk en gy zyt christene om boetveêrdige te zyn. Gy zult geene waere christene zyn nog uytverkoorene, dan voor zoo veél gy aen Jesus-Christus zult gelykvormig zyn. Het leéven van uw godelyk voorbeeld is eene geduerige boetveêrdigheyd geweest, dit is den weg die hy ons gebaend heéft om tot het eeuwig geluk te komen. De heylige hebben hem gevolgt. Als den Zoone Gods, de onnoozelheyd zelfs, traenen en bloed gestort heéft voor zonden die hy niet bedreven

41

had; als zoo veéle regtveêrdige zielen hun vleesch gekruyst hebben, wat zullen wy niet moeten doen, wy die verre van regtveêrdig te zyn, met zonden beladen zyn? Wilt gy dan Godsbermhertigheyd verwerven, wilt gy als waere dogters van Marialeven en sterven? Zegt dikwils met den H.✠Augustinus: . Zegt met den verloren zoon: Vader ik heb gezondigt tegen den hemel en tegen u, ik ben niet weêrdig meer u kind genaemd te worden

; en wekt u geduerig op tot waere boetveêrdigheyd, gy zult dan ondervinden, dat er niets is dat in dit leven meer vertroost en meer gerustigheyd geéft in d'uere des doods als deéze deugd; alzoo zult gy voor uwe zonden voldoen, u van nieuwe vallen bewaeren en in de gratie volherden. Boven de bijzondere verstervingen en inwendige boetveêrdigheyd die ider zal beïveren, zult gy in den geest van deéze deugd alle woensdagen vleesch derven en de zaterdagen vasten. Wekelyks zult gy vermogen, maer alleenelyk met verlof van d'overste, en volgens haer toestaen, eens de discipline gebruyken of eenig ander werk van boetveêrdigheyd oeffenen. Andere of buytengewoonelyke penitentieën zullen de zusters noyt doen zonder kennis en toestemming der overste. *Regels DMJ 1830*

42

3°

Van de biegtte. Om die zuyverheyd des herte te bekomen welke zoo noodig is tot den voortgang in de geestelyke volmaektheyd, zult gy alle weken te biegtte gaen. Maer uyt vreeze dat deézen grooten middel om de zaligheyd te verzekeren, iets van zyne kragt door de gewoonte zoude verliezen, moet gy tot dit H.✠Sacrament naederen:

1°

. Met eene zuivere meyninge om u aldaer te ontlasten en te reynigen van uwe zonden en u alzoo aen God aengenaemer te maeken.

2°

. Met het leévende geloof dat den biegtvader de plaetse bekleed van Jesus-Christus die gy vervolgens alleen aldaer aenzien en aenhooren moet, en verre van u verdryven die menschelyke en onvolmaekte gevoelens die gy voor of tegen den persoon van uwen biegtvader zoude kunnen opvatten. Voorders zult gy een nouwkeurig onderzoek doen van uwe conscientie, wel lettende nogtans dat dit onderzoek moet geschieden zonder te groote benouwdheyd, want dit overlommert den geest, verdroogt het herte en neémt weg deéze gelukkige vryheyd en vrede der ziele, zoo nuttig om den indruk van den geest van boetveêrdigheyd te ontfangen; gy moet wel besonderlyke poogingen doen om een opregt berouw over uwe zonden, in u te verwekken, want van het berouw hangt de vrugt van uwe biegt af; zegt dan regtzinniglyk aen uwen

43

God dat gy bedroeft zyt van hem vergramt te hebben en dat gy uyt geheel uw herte wenschte van dit ongeluk noyt gehad te hebben;... belooft hem van met de hulpe van zyne H.ægratie u beste te doen om u te beteren en voor uwe zonden te voldoen. Biegt dan uwe zonden met oodmoedigheyd en regtzinnigheyd zonder iets te vergrooten uyt benouwdheyd, of die te verkleynten uyt hooveêrdy, en drukt u uyt met zoo weynige woorden als mogelyk. Naer uwe zonden gebiegt te hebben, luysterd met groote eerbiedigheyd en onderwerping van hert en geest, naer het geéne u den biegtvader zal zeggen; en houd u dan niet bezig met 't onderzoeken of gy niets hebt agtergelaeten of vergeéten; dit waere bedrog van den duyvel om u te beletten van de vermaeningen van den biegtvader 't aenhooren. Ontfangt eyndelyk de penitentie met gevoelens van opregte dankbaerheyd. Alle zusters zullen hebben den zelven biegtvader die den geestelyken bestierder, gehoort hebbende de overste, zal aenwyzen. Boven den ordinairen biegtvader zal er nog eenen extraordinairen zyn, by welken alle zusters zig zullen moeten presenteéren in, of rond de quateremper tyden van 't jaer. Dien extraordinairen biegtvader zal van den Bisschop worden aangewezen.

1

Alle zusters zullen hebben den zelven biegtvader den welken Zyne Hoogweerdigheyd den Bisschop hun zal aenwyzen. *Regels DMJ 1830*

44

4°

. Van de H. Communie. Jesus-Christus noodigt ons alle om tot hem te gaen:

. Hy gebied het ons zelfs:

. Onze ziele kan niet lang in het leéven der gratie en in de heyligheyd volherden, zonder het hemels voedsel. , leert ons nog, onzen alderlieftsten Vader

. De H. Kerke noodigt ons ook, zy wakkert ons aen om dikwils tot die hemelsche spyze te gaen. Vermits God u heéft afgescheyden van de verstroeyende weêreldsche zaeken, het zal voor u gemakkelyk zyn op zulker wyze te leéven, dat gy in geduerige bereyding zyt tot de H. Communie en in onophoudelyke dankzegging over 't groot weldaed dat gy er alreeds in ontfangen hebt. Wekt u dan dikwils op tot groote genegentheyd voor Jesus-Christus in zyn wonder Sacrament van liefde, dan zult gy uyt de Communie wondere schatten van volmaektheyd putten en van d'eene tot d'andere Communie opgroeeyen in gratie voor uwen Heer en God. Boven de zondagen en andere feestdagen van de H. Kerke zult gy nog de woensdagen tot de H. Tafel mogen naderen, uytgenomen de weéken waer verscheyde feestdagen in komen, en deéze waer in komt den eersten vrydag des

45

maends, want alsdan in plaetse van den woensdag, zult gy op den vrydag of op deéze feestdagen te communie gaen. Alswanneer eene zuster op die gestelde dagen tot de H. Tafel niet zoude naderen, zal zy het aen d'overste kenbaer maeken. Buyten die voorzeyde dagen zullen de zusters ter H. Tafel niet gaen ten zy met besonder verloff van den biegtvader en van d'overste. *Regels DMJ 1830*

5°

.

Van het capittel. Het capittel is eene vergaderinge der zusters onder het bestier van d'overste, waer de groote zaeken van het gemeynte gehandeld worden. De grootste zaeke van onze vergaderinge is den voortgang van ieder in de volmaektheyd, volgens den regel; gevolgentlyk 'tis deéze zaeke, voor alle andere, die in 't capittel moet verhandeld worden. De aengelegentheyd van het capittel, voor 't geluk van geheel het gemeynte, is zinnelyk: vermits er den regel word geleert, den handel van een iegelyk daer in 't bezonder als gemeéten word met den regel, en zoo alle de fauten van elk in 't gemeyn en in 't bezonder, erkent, verbetert of gestraft worden, en de middels aangewezen om in de volmaektheyd te verwoorderen. Deéze geestelyke byeenkomste zal weékelyks op de volgende wyze geschieden: d'overste zal beginnen met het aenroepen van den H. Geest,

46

daer naer zal zy ten minsten geduerende een kwartier uers, van den regel voorleézen en leeren; dan onderzoeken of hy in de geleézene punten onderhouden word. Ieder zuster zal vermogen in alle vryheyd, zonder menschelyk opzigt, spreéken en kenbaer maeken 'tgeén zoude tegen den regel geschied zyn. Volgt de schuldbelyding: de helft van het getal der zusters, volgens toer, zal alle weéken zig beschuldigen van eenige uytwendige fauten die zy zullen bedreven hebben, als van iets uytwendig gedaen te hebben, tegen den regel, tegen de zusterlyke liefde, d'armoede, de gehoorzaamheyd, enz.

1°

. De stiering der intentie zoude konnen weézen: Bermhertigen God, geéft my de gratie van over myne gebreken onderwezen te worden en de berispingen, zoo wel als die-ze my zal doen, uyt er herten liefhebbe, op dat ik my betere, en aen uwe oogen min mishaege.

2°

. De geéne die haere beschuldiging doet, zal dit doen met eene opregte oodmoedigheyd en eenvoudigheyd, en de berisping, zonder zig te willen verschoonen en zonder teeken van misnoegen te laeten blyken, met dankbaerheyd ontfangen; indagtig zynde dat zy-nu door eene kleyne schaemte of straffe aen de goddelyke rechtveêrdigheyd voldoet, en dat zy de straffe, die zy naer dit leéven zoude moeten onderstaen, voorkoomt, en die door zoo ligten middel zelfs kan ontgaen.

3°

. Om altyd uyt het capittel uw profyt te trekken, overweégt al wat in die byeenkomst,

47

tot Gods glorie ingesteld, gezeyd en gedaen word, en past het aen u toe, in het bezonder. Als iemand berispt word, overpeyst of gy misschien voor de zelve, of voor grootere zaeken niet berispelyker zyt, en neémt als aen u gezeyd, 'tgeén aen andere zoude gezeyd zyn. Onzen Zaligmaeker leerd ons dat de géene

. Werkt alle, van uwen kant, om de waerheyd van zyne woorden te doen zien, met meerdere agting te hebben voor uwe zusters, naer dat zy hunne schuld beleden hebben, dan te vooren: inderdaed, voor dat zy hunne belydenis hadden gedaen, wist gy dat zy kinders waeren van Adam, en vervolgens aen gebreken onderworpen, maer gy wist niet of zy oodmoedig waeren en bekwaem van hunne fauten, door d'oodmoedigheyd, te herstellen; maer naer hunne beschuldiging weét gy dat zy deéze kostelyke deugd van Christus hebben ontfangen. Naer de beschuldigingen zal mogen gehandeld worden van andere zaeken, die 't gemeynthe of de zusters aengaen. D'overste zal het capittel sluyten met den vrede te wenschen aen haere zusters, den zegen des Heeren over hun te verzoeken, en leézen: ,enz. De zusters mogen onder malkanderen noyt spreéken, buyten 't capittel, van de schuldbelydenissen die er geschied zyn, nog ook van andere geheyme zaeken die er zouden gehandeld hebben geweest. *Regels DMJ 1830*

48

6°

. Leézing van den Regel. Het geluk van onze gemeynthen en dat van iedereen van ons in 't bezonder, zal altyd afhangen van d'agting die men er zal hebben tot den regel, en van de zorge met de welke hy zal onderhouden worden. Den regel om geagt en onderhouden te worden, moet van iedereen van ons wel gekend zyn. Om den regel wel te kennen en er den opregten zin van te verstaen, moet men hem geduerig doorbladeren, vervolgens:

1°

. D'overste zal alle weéke leézing doen aen 't gemeynte uyt den regel. Deéze leézing zal geschieden in zulker maniere, dat alles wel verstaen en onthouden kan worden, en ook dat er genoegzaem geleézen worde, om jaerlyks ten minsten tweemaal heel den regel uyt te leézen.

2°

. Uyt eerbied voor den regel die de zusters beloofd hebben te onderhouden, en voor de kostelyke waerheden die er in begrepen zyn, zullen alle de zusters altyd met groote aendagt en een leerzaam hert de leézing van den regel aenhooren.

3°

. Als de zusters in 't bezonder den regel vermogen t'overzien of er 't kort begryp van te leézen, moeten zy dit altyd doen met eerbiedigheyd en om er geestelyk voedsel uyt te raepen.

49

4°

. Ten zy door bezonderen oorlof van den heer geestelyken bestierder, of ten minsten van de , mag niemand noch aen weêreldlyke noch aen geestelyke persoonen, onzen regel laeten leézen; den biegtvader alleen, zoo wel den gewoonelyken als den buytengewoonelyken, word hier uytgenomen. *Regels DMJ 1830*

7°

. Inzigten van alle de dagen der weék. zal alles geschieden ter eere van de allerheyligste Dryvuldigheyd, om te bekomen de behoudenis en uytspreyding van het Katholyk geloof. alles ter eere van den H. Geest, om te bekomen zyn heylig licht en heylige gaeven, en de laevenisse der geloovige zielen in het vagevuer. alles ter eere van den zoeten Naem Jesus en van de HH. ðEngelen, om den eerbied tot den H. ðNaem en de hulpe der heylige Engelen te bekomen. alles ter eere Gods en onzen patroon den H. ðJoseph, om te verkrygen al wat noodig is tot de goede opvoeding der kinderen en tot onze eygene volmaektheyd. alles ter eere van het H. ðSacrament des Autaers, om te bekomen dat Jesus in zyn liefdesacrament geëerd, geloofd en bemind worde.

alles om te vereeren het lyden en de dood des Zaligmaekers, om deelagtig te worden van zyne verdiensten, en de bekeering der zondaers te verkrygen. De zusters doen te saemen op dezen dag eene toewyding van zig zelve aen het H.ꝛHert van Jesus. alles tot meerdere eere en glorie Gods en de H.ꝛMaegd Maria, om de besondere hulp van die Moeder Gods, die ook onze Moeder geweêrdigd te zyn, en door haere voorspraek de heylige deugd van zuyverheyd te bekomen. De zusters doen op dezen dag eene toewyding aen Maria. *Regels DMJ 1830* Derde capittel. Maendelyksche oeffeningen

51

Derde capittel.

Van de maendelyksche oeffeningen in 't gemeyn. *Regels DMJ 1830*

1°

.

Op de maendelyksche deugd. In het laetste capittel van iedere maend, zal de overste, voor de toekomende maend, eene deugd aenwyzen, tot het bekomen der welke, alle de zusters zullen hun beste doen. *Regels DMJ 1830*

2°

.

Op de devotie tot het H.ꝛHert. Den eersten vrydag van iedere maend zal op eene besondere wyze worden toegewyd aen de devotie van het H.ꝛHert van Jesus. Alle de zusters zullen zig dien dag met de oneyndige liefde van den Zaligmaeker tot het menschdom, besonderlyk bezig houden; beweenen hunne louwigheyd in Jesus te beminnen; vergiffenisse vraegen voor hunne en alle menschens zonden, en eenen eerboet doen aen zyn Hert, dat brand van liefde tot ons, die niet tegenstaende zoo onverschillende zyn tot zyne goedheyd. Zy zullen ook dien dag tragten alle tot de H.ꝛTafel te naederen met eene besondere devotie en liefde.

52

Den eerboet zal op de volgende wyze geschieden: de overste knielende voor den autaar in de kappel, eene koorde aen den hals, en eene keêrs in de hand, zal op eenen wel verstaenbaeren toon leêzen eene formule van eerboet, terwyl eene of twee zusters, met verlof van de overste, de discipline gebruyken; en daer

naer zoude de maendelyksche discipline kunnen door alle genomen worden. Den eerboet geeyndigd zynde, kussen alle de zusters de aerde en zeggen: .De schoolzusters doen dezen dag ook met hunne leerlingen eenen eerboet aen onzen minnelyken Zaligmaeker. *Regels DMJ 1830*

3°

Op de maendelyksche exercitie. Boven de jaerlyksche of geestelyke exercitie (ziet

IV

α

cap.

nα1), zullen alle zusters hunnen keer hebben om zig, geduerende eenen dag van elke maend, tot meerdere ingetogentheyd te begeéven; om, van maend tot maend, te zien waer zy zyn voor den Heere; zig zelven regtzinniglyk te oordeelen, en alzoo geduerig hunne gebreken in d'oog te houden, en die te verbeteren; door dezen middel zullen zy nooyt in verblindheyd vallen, en 't bedrog des duyvels in tyde gewaer worden. D'overste zal aen iedere zuster eenen zondag of heyligdag aenwyzen,

53

op welken zy alle maenden eens die inkeering kunnen oeffenen. Van 'sαavonds, voor den gestelden dag, naer de collatie, zal de zuster, die deze exercitie gaet doen, zig van haere mede-zusters afscheyden, en door eene rype overweéging, in de kapelle, van 't geén zy gaet doen, zal zy zig bereyden tot het ontfangen van 't hemelsch licht. 'Sαanderdags, zal zy ook teenemael afgescheyden zyn van haere mede-zusters, uytgenomen den tyd der maeltyden; zy zal den geheelen dag overbrengen op de wyze die d'overste haer zal voorschryven, volgens het gebruyk van 't gemeynthe. D'overste zullen wel letten dat hier in, nooyt verslapping insluype. *Regels DMJ 1830*

4°

Op de maendelyksche oeffening van boetveerdigheyd. Iedere zuster zal, alle maenden, geduerende den Psalm, de discipline gebruyken, volgens de

maniere en op den tyd die d'overste zal toelaeten. De moeder, voor goede reden, mag somtyds voor de eene of de andere zuster in 't bijzonder, deze lyfkastyding door eene andere oeffening van boetveerdigheyd laeten verwisselen. Het is een loffelyk gebruik deze oeffening van boetveerdigheyd te doen naer het leézen in 't gemeyn van den eerboet aen het H.ꝛHert van Jesus, waer van

hier boven

gehandeld

54

is. Eene of twee zusters worden verzogt van deze oeffening te beginnen, zoo haest den eerboet word geleézen.*Regels DMJ 1830*Vierde capittel.

Jaerlyksche oeffeningenVierde capittel.

Jaerlyksche oeffeningen in 't gemeyn.*Regels DMJ 1830*

1°

. Van de geestelyke exercitie.De ondervinding heéft genoegzaam geleerd hoe profytig de geestelyke exercitien zyn, om in de religieuse gemeyntens, den regel en den iver tot de volmaektheyd t'onderhouden, en de misbruyken te voorkomen of uyt te roeyen. 'Tꝛis aldaer dat de ziel, als aen haer zelve wedergegeéven, zig met vryheyd tot God verheft, en zig in staet bevind om met meerdere aendagtigheyd de eeuwige waerheden t'overleggen. Zy ontdekt daer d'oorzaeken van haere zonden, vind er de hulpmiddels om die te vermyden, en, naer beweend te hebben haere voorige lafhertigheden, maekt zy voorneémens en neémt maetregels voor het toekomende.

1°

. Jaerlyks dan, zullen alle de zusters van onze gemeyntens eene geestelyke exercitie doen, van eenige dagen, volgens den boek der exercitien van den H.ꝛIgnatius.

2°

. Binnen deze exercitie zullen zy openhertiglyk spreéken met d'overste, om alle middels

tot hunnen voortgang in de deugd, te vinden, en alle beletselsweg te neemen.

3°

. In 't eynde van de exercitie zullen alle zusters hunne jaerlyksche biegt spreken, 'tzy by hunnen gewoonelyken of by den buytengewoonelyken biegtvader, volgens hunne beliefte. Dezen regel zal hun groot gemak bybrengen op hun doodsbedde.

4°

. Den dag van 't sluyten der exercitien zullen zy tot de heylige Tafel naederen, en zy zullen in de kapelle hunne beloften vernieuwen, in de tegenwoordigheyt van d'overste. *Regels DMJ 1830*

2°

.
Algemeyne onderzoeking.

1°

. De moeder zal alle jaeren een algemeen onderzoek doen over geheel het gemeynte; ten dien eynde zal zy alle de zusters buytengewoonlyk vergaederen. Ieder zal vermogen, 'tzy schriftelyk, 'tzy mondelings, 'tzy voor de medezusters, 'tzy in 't bezonder by d'overste, alle aenmerkingen maeken, die tot nut van 't gemeynte zouden kunnen strekken.

2°

. Jaerlyks moet iedere zuster, ten minsten eens, aen d'overste regtzinnige kennisse geéven van haere gesteltenisse wegens den regel, en ootmoediglyk penitentie vraegen voor deszelfs overtredingen, waer van zy zoude pligtig zyn; 'twelk geschied binnen den tyd der retraite, of andermael in de goede-weék.

3°

. Dan zal er besloten worden of er geene verbetering noodig is, om, volgens de beloften te volherden, en altyd, zoo veel als mogelyk, de arme lidmaeten van Christus ter hulpe te komen.*Regels DMJ 1830*

3°

.
Boetveerdigheyd. Buyten 't geén gezeyd is in de voorgaende capittels, zullen de zusters geene bezondere vastendagen of tyd van boetveêrdigheyd hebben; voor den vasten zullen zy mogen volgen de vasten-bullen van 't bisdom, en d'andere gemeyne gewoontens van de H.ƿKerk. D'uytwendige lyfkastydingen, als onthouding van spyze, langen arbeyd enz., moeten gemaetig geschieden en met voorzigtigheyd geoeffend worden; daerom zal niemand iets bezonders doen, boven 't geen den regel voorschryft, zonder kennis en toelaeting der overste.*Regels DMJ 1830*

4°

.
Op de zorge der gezondheid. Ongemaetige zorg voor 't geén ons lichaem aengaet, is berispelyk; maer het is loffelyk eene gemaetige oplettendheyd te hebben, om de gezondheid te bewaeren tot den dienst van God en zyne H.ƿKerke. Daerom, als eene zuster bemerkt dat eenige zaek, fonctie, oeffening of iets anders, aen haere gezondheid schaedelyk is, moet zy er d'overste van verwittigen;

57

ook, als iemand zig onpasselyk bevind, eenige kwaele of pyne gevoelt, moet hy het aen d'overste kenbaer maeken. Daer naer zal men zig teenemael te vreden houden en eenvoudiglyk voortdoen of laeten, gelyk de overste zullen goedvinden. De zusters zullen, voor aleer zy de toelaeting der overste hebben bekomen, geenen doctor of chirurgien te raede gaen, noch eenige remedien doen of laeten. Zy moeten zig geweld aendoen om in hunne onpasselykheden verduelig te zyn, en zagt en vriendelyk tot iedereen te blyven. Een stuer weézen geneést geene kwael, en pynigt die het moeten zien.*Regels DMJ 1830*

5°

.
Buytengewoonelyke gebeden die op zekere tyden by ons geschieden.

1°

. Alle weken zal ieder zuster leézen vyf en vyf voor alle die onder onzen regel leéven, als ook voor d'afgestorvene zusters en broeders.

2°

. Nog het zelve getal voor de levende en gestorvene zusters en broeders van onzen en voor de andere weldoenders van het gemeynthe.

3°

. Negen dagen lang, voor dat eene zuster haere beloften spreekt, zal dagelyks den geleézen worden.

4°

. In het gemeynthe, daer iemand ziek en

58

berecht is, zal dagelyks gebeden worden voor de kranke.

5°

. Alswanneer er eene zuster zoude komen te sterven, zal voor de ziele der overledene eenen met de van d'overledene, geleézen worden.

6°

. Boven de voorzeyde gebeden zal de moeder nog somwylen eenige andere gebeden aenzeggen, voor groote redens, als publieke onheylen van de H.⊕Kerk of van 't vaderland, voor de verbeternisse van eene zuster die publiekelyk aen 't gemeynthe zoude verergernisse gegeéven hebben, enz.*Regels DMJ 1830*

6°

. Feestdagen in 't jaer. In onze gemeyntens zullen besonderlyk gevierd worden: Den eersten dag van 't jaer. Dry-Koningen-dag. De feest van den zoeten Naem Jesus. Den dag van den H.⊕Franciscus Salesius. Onze Lieve Vrouwe Lichtmis. Den dag van den H.⊕Joseph, patroon van ons institut. Den

dag van de H. Coleta, dag der instelling van onze vergaeding, in 't jaer 1817, te Aelst. H. Sacraments-dag. De feest van het H. Hert. Den feestdag van de HH. Petrus en Paulus. Dien van de H. Moeder Anna.

59

De feest van den H. Vincentius a Paula. Onze Lieve Vrouwe Hemelvaart. Den geboorten-dag van Maria. Den dag van de H. Theresia, verjaerdag der goedkeuring van ons institut en van onzen regel in 1830. De feest van de HH. Engelen bewaerders. De vier hoogdagen van de H. Kerk on Onzen Heere Hemelvaart. Den feestdag van den patroon of patroonersse van elk gemeynte. Boven de voorzeyde feestdagen zal iedere zuster haerenpatroonersse-dag vieren, en ook den dag waer zy door het H. doopsel van slaeve des duyvels, kind Gods is geworden; ook dien, waer zy, door haere beloften, aen God, op eene heylige en zoo bijzondere wyze, is toegewyd geworden. Op de vier hoogdagen, op Onzen Heere en Onze Lieve Vrouwe Hemelvaart, op Nieuwjaer, op HH. Dry-Koningen-dag, op H. Sacraments-dag, op den patroon-dag van het gemeynte, op sintPieters-dag, op den feestdag van den H. Joseph, op die van de H. Theresia en de H. Coleta, en op den patroon-dag van de moeder, zullen de zusters verlustiging hebben, en over tafel 'snoenens en 'savondts mogen spreken. *Regels DMJ 1830* Vyfde capittel. Verscheyde oeffeningen in 't gemeyn

60

Vyfde capittel.

Verscheyde oeffeningen in 't gemeyn. *Regels DMJ 1830*

1°

.
Van de verzoeksters. Als eene dogter zig aanbied om ontfangen te worden in de vergaeding, de moeder zal haer doen brengen haeren doopbrief en een bewys van haeren pastor om te betoonen haer deugdzaam gedrag. De moeder, geholpen door haere helpster, zal met nauwkeurigheid onderzoeken haere gesteltenisse naer lichaem en ziele, haere genegendheid, bekwaemheid; in een woord, of zy de hoedaenigheid heeft, die vereyscht word om het oogmerk der vergaedinge te bereyken.

2°

.Als de moeder bevindt dat zy ten minsten zestien jaeren te vollen heeft, en dat zy vereenigt alle de hoedaenigheden waer van hier boven gesproken is, zal zy met goedkeuring der zusters en van den geestelyken bestierder ontfangen worden als verzoekster voor dry proefmaenden.

3°

.De verzoeksters staen onder het geestelyk bestier der moeder die hun zal geleyden door den

61

zuyveren weg, op dat zy de wereld en alle haere ydelheyd verzaekende, voor haere gevaeren en aenlokselen schrikkende, mogen bekomen het geluk van het geestelyk leven, en door afstand van alle zonden, hun weêrdig maeken om beginnen te proeven hoe zoet het jok van den Heer is, en wat kostelyke ruste het aen de ziele bezorgt. Zy zal hun binnen de dry maenden leeren kennen de pligten van den staet waer zy zig toe aanbieden, hun voorhouden de regels die zy van zyn aenteneemen en te aenveêrden, als den weg leydende naer het eynde tot het welk God hun heeft geschaepen, en tot het welk Christus hun nood, als hy hun roept tot den staet van volmaektheyd.

4°

.De verzoeksters moeten wel overtuygd zyn dat den roep tot den religieusen staet van God moet komen, en dat zy zeer ongelukkig zouden zyn van dien staet te willen professen tegen den roep en wille Gods. Zy zullen dan God onophoudelyk bidden, om zynen heyligen wille te mogen kennen; en zy zullen hun zelve onderzoeken om te zien of zy mogen verhoopen dat zy met Godsgratie, in eeuwige zuyverheyd zullen kunnen leéven, en in de onderdaenigheyd aen de geéne die God over hun zal stellen: zy zullen hun inwendig hier over met regtzinnigheyd aen de overste, en aen hunnen zielbestierder openbaeren, en hunnen raed, in deéze gewigtige zaake oodmoediglyk verzoeken en met een leerzaam herte volgen.

62

Om dit heylig licht en hemelsch goed zekerder te bekomen, zullen de verzoeksters binnen de dry proefmaenden, met toelaeting van den biegtvader eene generaele biegt spreéken, aen den gewoonelyken of buytengewoonelyken biegtvader des gemeynte, volgens hunnen keus en goeddunken van de overste.

5°

.Binnen dien zelven proeftyd, mogen de verzoeksters nog eens uytgaen, om hun afscheyd te gaen nemen van hunne ouders of vrienden en alle affairens met hun te eyndigen.

6°

.Eenige bloedverwanten of vrienden der verzoekster zullen haere kleeding mogen bywoonen, maer niets, ter dier gelegenheyd, in het klooster mogen eeten of drinken. *Regels DMJ 1830*

7°

. Van de novitien. De dry maenden verlopen zynde, zal de verzoekster voorgesteld worden aen het gemeeynte, en als zy dry vierden der stemmen verkrygt, zal zy als novitie ontfangen en aen de novitie-meestersse overgeleverd worden. Den novitie-tyd zal dueren een vol jaer.

8°

.De novitien moeten besonderlyk uytshynen

63

in oodmoedigheyd, gehoorzaamheyd; eerbiedende alle de oudere zusters als hunne moeders. Zy zullen de onderwyzingen hunner overste, hunne vermaeningen en berispingen met eenen leerzaemen geest en eerbiedige onderwerping aenveêrden, zonder zig te ontschuldigen, zonder tegenspreêken of klaegen aen eenige zuster. Zy moeten ook de straffen die hun voor hunne fauten, en ook de beproevingen die hun worden opgeleyd, met vlytigheyd en vierigheyd verdragen en volbrengen, indagtig zynde de groote fauten die zy in de wereld hebben bedreven, en die God op het strengste zoude mogen kastyden.

9°

.De novitien zullen zorgen dat zy leeren sterven aen de ongeregelde aengekleêfdheyd tot hunne ouders, vrienden en kennissen die zy in de wereld gelaeten hebben, enkelyk zorgende om aen te behaegen, en door den opdragt huns zelfs zyne vriendinnen, en waere dogters van Maria te mogen worden.

Hierom zullen zy als dood zyn aen d'eere en grootagting der menschen, aen de vreugden en genoegten van de wereld, aen zyne gebruyken en nieuwheden; in een woord, aen alle vergankelyke goederen; maer besonderlyk moeten zy bezorgt zyn, om hunnen eygen wille te doen sterven, den zelven onophoudelyk verloochenende, om den wille van God te volgen door de oeffeningen van de gehoorzaamheid.

64

10°

.Het noviciaet geëyndigd zynde, zal den geestelyken bestierder, of zynen gemagtigden, de novitie onderzoeken, om zig te verzekeren dat er van haeren kant geene beletsels zyn aen het voortgaen tot het profes. De novitie zal, voor dit onderzoek, moeten toonen een wettig afschrift van haeren geboorteen doop-brief; en zy zal dan wederom onderzocht worden over haere genegendheid, haere bekwaamheid en alle noodige hoedaenigheden om opregte dogter van Maria en Joseph te zyn.

11°

.Geene redens vindende die beletten voort te gaen, word de novitie voor de tweede mael voorgesteld aen het gemeynthe, voor het profes. Den geestelyken bestierder, of door hem gemagtigden, zal de stemmen opneémen, en alles in schik volgens den regel vindende, word er tot het profes overgegaen.

12°

.Eenige bloedverwanten of vrienden der novitie zullen haer profes mogen bywoonen, maer niets in het klooster, ter dier gelegendheid, eéten of drinken.

13°

.De novitie geprofest zynde, is aenhoudend lid van de vergaeding, om er in 't gemeyn te leéven, en zy zal er onderhouden en bezorgd

65

worden, volgens den regel, ter dood toe; behalven het gene deswegens gezeyd word in het van den regel. *Regels DMJ 1830*

14°

Van de beloften. De voornaemste middels van volmaektheyd die het kloosterlyk leéven bezit, zyn , van en . Inderdaed, het kloosterlyk leven, gelyk den heyligen Thomas aenmerkt, kan op dry verscheyde wyzen aenzien worden:

1°

α; of

2°

α; of

3°

α. Ten eersten, het kloosterlyk leven aenzien als , verlost ons, door de dry beloften, van al wat in ons tegenstryd aen de liefde Gods, waer in de hoogste volmaektheyd bestaet:

1°

. De begeërte der aerdsche goederen word er vernietigd door de belofte van armoede.

2°

. De begeërte der wellusten des vleesch word gedoofd en versmagt door de belofte van zuyverheyd.

3°

. De ongeregeldheyd, d'onstandvastigheyd en blindheyd van onzen wille, worden wederhouden en geneézen door de belofte van gehoorzaamheyd.

66

Ten tweeden, het kloosterlyk leven aenzien als , bevryd ons door de beloften van de dry zorgelyke zaeken die den mensch in de wereld bekommeren. Inderdaed:

1°

. De belofte van verlost ons van dien lastigen honger van rykdommen te vergaederen, die de werldsche zoo onophoudelyk kwelt.

2°

. De belofte van , bevryd ons van die schroomelyke moeyelykheyd om de driften van 't vleesch binnen de paelen van de reden en van de religie te houden; en verlost ons van zoo menige andere perykels en lastigheden die den staet des huwelyks medebrenghet.

3°

. De belofte van , door de welke men zig zelven overleverd in de handen van eene overste die ons volgens eenen vasten en door de geestelyke overste goedgekeurden regel, geleyd in den weg des hemels, bevryd ons van de benouwdheden die men menigmael ontmoet als men zig zelven moet leyden; en ook van dat aldergrootste perykel van misleyd te worden door de verblindheyd des eygens verstands en krankheyd des herte, door de welke zoo menig mensch verlooren gaet, en zelfs zoo veële die alreeds lange jaeren in de oeffening van veële deugden en van godvrugtigheyd hadden geleéft. Ten derden, het kloosterlyk leéven aenzien

67

, bekooft d'allerhoogste volmaektheyd door des zelfs beloften: want alle de goederen die den mensch bezit bestaen in dry soorten: die van de , die van het of de , en die van den , of den en ; de eerste worden geslagt door de belofte van , de tweede door de belofte van , en de derde door die van , door de welke eene religieuse haeren eygen wille en gevoelens verlaet, om zig te stellen in de handen van eene overste die ten haeren opzichte de plaetse Gods bekleed. Boven veële andere heylzaeme uytwerksels van de beloften, kont gy bemerken dat het goed het welke geoeffent word door belofte, lofweêrdiger en verdienstiger is voor God, dan het zelve goed gedaen vrywillig en zonder belofte, gelyk den heyligen Thomas ons wederom leert: want de deugd van , is de verhevenste onder de zedelyke deugden, en vermits de beloften uytwerksels zyn van die deugd van godsdienstigheyd, zoo verheffen zy den prys der goede werken die door hun vergezeld zyn tot de hoogte der uytwerksels van de deugd van . By voorbeeld: eene religieuse een goed werk doende, kragtens de , heéft de winste van het goed werk en daer en boven de verdiensten van de gehoorzaamheyd waer van dit werk een uytwerkseel is geweest. Die de belofte van zuyverheyd wel onderhoud, heéft ook

twee verdiensten, die van het gebod Gods te onderhouden, en die van de belofte die zy aen God gedaen heeft, en deéze tweede winste is veel grooter als d'eerste, om dat zy den loon is van een uytwerksel der deugd van . Vermits de beloften zulke kostelyke schatten zyn, zal ik u hier eene korte uytlegging geéven, van deéze welke gy doet. De belofte van der dogters van Maria en Joseph, bestaet in eene armoede des geests en onthegting des herte van alle tydelyke goederen, door de welke zy met er daed niets bezitten noch gebruyken in 't bezonder, zonder toestemming der overste; zelfs alle tydelyk goed in 't bezonder afstaet, om gemakkelyker Christuste volgen, en den loon, die hy aen dezen evangelischen raed heeft beloofd, van

, te mogen bekomen. Deze belofte verpligt u dan, zusters, van nooyt iets te bezitten of gebruyken als of het aen u eygen ware; van altyd voldaan te zyn van den kost, kleederen en woonste, die de voorzienigheyd Godsulieden zoude laeten toeschikken, hoe gemeyn die zouden weézen.

2°

. Door de belofte van , beloven de dogters van Maria en Joseph niet alleenlyk te vlugten al wat tegen het zesde gebod is, maer ook in maegdelyke zuyverheyd hun leven over te brengen. Den loon daer van is, dat dusdaenige

69

(

Apoc.

). Bovendien zullen zy nog, in dit leven, verlost zyn van veéle bekommernissen, en alleenlyk bezorgt mogen zyn met het vercierren hunner ziele, om aen hunnen bruydegom te behaegen. Gylieden zult dan, om dien kostelyken schat wel te bewaeren, altyd op uwe hoede zyn tegen de arglistigheyd van den algemeenen vyand; op alle uwe zinnen wel lettende en ook op de genegendheyd uws herte, op dat gy die nooyt stelle op eenig schepsel, , maer geheel het zelve , wiens gelukkige bruyden gy zyt.

3°

. De belofte van bestaet hier in, dat iemand zig van (boven de gehoorzaamheid die ieder aen God en aen geestelyke en wereldlyke overheid schuldig is) . Zoodaenigen mensch is gelyk de engelen, welkers volmaektheid bestaet in den wille des Heere te volbrengen in alles; zy volgen ook zeer naer Jesus-Christus, die zynen wille heeft afgestaan om dien van zynen hemelschen Vader te doen en die wel uytdrukkelyk heeft gezeyd:

.Gylieden, om deze belofte wel te volbrengen,

70

zult u gewent maeken van in den persoon van uwe overheid God te aenzien, te beminnen en die altyd te gehoorzaemen met vlytigheid en als blindelings, zonder tegen te spreken, of de reden t' onderzoeken enz.

4°

. By de dry voorzeyde beloften zullen wy er nog eene vierde voegen, om zekerder met meerder profyt tot het eynde van onze vergaeding te komen. Deze .Om de pligten van deze beloften te volbrengen, zult gylieden alle, uwe functie wel uytoeffenen, om alzo gezaementlyk het eynde van onze gemeentens te betreffen. De geéne die in het bezonder met de kinderen gelast zyn, zullen zig geduerig keeren tot Maria en Joseph, om zig naer hun voorbeeld te schikken, en door hun te bekomen de noodige gaeven om het moeyelyk ampt van 't onderwyzen en goed opbrengen der kinderen, wel te bedienen. De , de , de en van Jesus-Christus, vergaederden de kinderen by dien goddelyken meester; alzo ook, moeten de zusters van Maria en Joseph tragten de kinders

71

tot zig te trekken, om-ze eyndelyk tot God te winnen. Zy zullen niet vergeéten dat een aenzigt, de , de van humeur, in de geéne die met kinderen moeten handelen, opregte beletsels zyn aen den voortgang der kinderen in de deugd en werkzaamheid, en vervolgens zullen zy die gebreken, tegenstrydig aen het eynde hunner vergaeding, neêrstiglyk uyt hunne gemeentens gebannen houden. Maer in tegendeel zullen zy altyd tragten vlytig, zagtmoedig, verduldig, beleéfd van manieren, en goed van humeur met de kinderen te zyn; dit zyn gesteltenissen hoogst noodig om goed te doen aen de kinders, en zonder de welke men eer de zelve zoude ontstigten, dan stigten en tot het goed brengen. *Regels DMJ 1830*

15°

. Van het uytgaen der dogters en van hun gedrag wegens de vremde of die van buyten het klooster. De zusters gaen nooyt uyt om visiten te doen of maeltyden bytewoonen. De overste vergezelt met haere helpster, in zekere gevallen, door den geestelyken bestierder te bepaelen, gaet somtyds voor zaeken van haer gemeynte by de geestelyke of wereldlyke overheyd der stad visite doen.

16°

.Buyten eenige bezondere amptenaeressen, onder de leekezusters gaen de zusters alleen niet

72

uyt, zelfs nae de diensten der kerke, voor zoo veél het eenigsints mogelyk is; de overste noemt in zulke gevallen eene gezellin die blyft by haere medezuster tot dat zy wederom in 't klooster gekomen zyn.

17°

.Het word gemeynelyk toegelaeten aen de zusters hunnen vader of hunne moeder op hun sterfbed te gaen bezoeken; in zulk geval zoude de overste, om goede reden, hun mogen laeten alleen gaen.

18°

.Niemand zal in het klooster komen, dan met de kennis en toelaeting van d'overste, en om dien regel altyd en gemakkelyk in voegen te houden, zal de overste zonder groote reden nooyt iemand, naementlyk een manspersoon, voorder dan de spreék-kamer of de schoole der kinderen laeten binnen gaen. De zusters geven aen niemand eten of drinken zonder verlof der overste; zy eten of drinken met niemand in hun klooster, ten zy dat den Heer bestierder voor goede reden hier in, voor zekere buytengewoone gevallen in het bezonder dispenseerde.

19°

.Niemand van het huys zal, met wie het zoude mogen zyn van buyten, spreéken, of andere daer toe roepen, zonder oorlof der overste. Zelfs is het niet toegelaeten aen de naeste vrienden,

als vader, moeder, zuster etc. te spreken zonder verlof der overste, en in haer bywezen of in 't bywezen van eene zuster die de overste zoude kunnen noemen om naer de spreek-kamer te vergezellen, die, de welke er zoude geroepen worden. De vremde of d'ouders zelfs der zusters logeren in het klooster niet, ten zy dat groote reden aen de overste en aen den heer bestierder zoude doen goed vinden van in bezondere gelegentheyd somwylen hier in te dispenseren.

20°

.Het is ook niet toegelaeten aen iemand van buyten 't klooster te schryven of er brieven van t'ontfangen zonder de weete en toelaeting van de overste en zonder dat zy die eerst heeft gelezen. De overste laet de brief-wisselingen maer toe voor goede reden. De brieven aen de welke de zusters met verlof hebben geantwoord, worden seffens aen de overste overgegeven, want alleenelyk deéze de welke komen van den Heer geestelyken bestierder, mogen zy behouden.

21°

.De wereldsche maeren en zelfs die van de vrienden of ouders der zusters en zullen in het klooster niet mogen verteld worden, ten zy men daer door het gemeynte konde stigten binnen den tyd der recreation.

74

22°

.Het is ook niet toegelaeten onzen Regel of onze gebruyken aen menschen van buyten het klooster, te laeten lezen, of hun te laeten weten wat er in het klooster geschied, zonder uytdrukkelyk verlof der overste. *Regels DMJ 1830*

23°

.
Van de school-zusters. Het groot beletsel aen den voortgang der kinderen komt van hunnen kant uyt de onoplettentheyd en uytgestortheyd; en van den kant der meesterssen, uyt gebrek van goed order en van klaere en gemakkelyke wyze in het onderwyzen. Ziet hier hoe de zusters deze beletsels zullen wegnemen.

1°

. Zy zullen de uytgestortheyd der kinderen genezen met hun te doen onderhouden een goed order in alles, en de stilzwygendheyd. Het goed order zullen zy bekomen, als zy wel letten dat de kinders altyd stil en gezet in school komen; dat elk zyne plaetse weét, dat het er regt naer toe gaet, en dat het die zonder verlof niet verlaete; dat elk gereed heeft zyne boeken of kassen en al wat voor de school noodig is. Zy zullen de stilzwygentheyd bekomen met nooyt toe te laetendat zy spreken dan elk op zynen keer, weynig, en als zy gevraegt worden. De zusters, van hunnen kant, moeten ook zoo weynig als mogelyk spreken, en alleenelyk als het noodig is.

75

Het groot oogwit der opvoeding, is het hert der kinderen te vormen door de religie; de meesterssen moeten dan alle pogingen aenwenden om aen de kinderen de pligten van onze heylige religie te doen kennen en te doen beminnen, alle gelegendheden waerneémende om hun die kennis en die liefde in te planten. Zy moeten wel letten dat dit geschiede op eene voorzigtige wyze; hunne opmerkingen moeten eenvoudig, klaer en gemakkelyk zyn; niet te lang, niet te menigvuldig noch onaengenaem, uyt vreeze dat zy de kinderen verdrieten of er hun eenen afkeer van geéven. De voorbeelden en historien die niet te hoogdraevende zyn en die getrokken zyn uyt het oud of nieuw Testament en uyt de kerkelyke geschiedenis of uyt de levens der heyligen, zyn zeer nuttig tot het onderwyzen der kinderen. De meesterssen moeten tragten te winnen,

1°

∅de goedagting der kinderen;

2°

∅hun betrouwen, en

3°

∅hunne genegendheyd.

1°

. Zy zullen hunne goedagting en eerbied bekomen met zig altyd te houden in eene stille, rype gesteltenis, gemengeld met zagtmoedigheyd; de te groote deftigheyd of strengheyd word onverdraegelyk, en verwyderd de gemoederen; de te groote zagtheyd word lafhertigheyd en veroorzaekt de veragting.

2°

. Het betrouwen der kinderen wint men met hun te doen zien dat men hun goed, hun welzyn bemint en zoekt, en met tot hun altyd

76

te draegen een zagt en goe dhertig gelaet. Men moet zig met kinders kind maeken, nogtans op geene kinderlyke wyze; men moet deelneémen in 't geén hun aengaet, hun lief tallig aenspreéken en antwoorden, zig in hunne verlustingen en speélen voegen, en er deel in neémen. Niets is naerdeeliger aen het winnen van 't betrouwen dan de haestigheden, stuerheden, de spytige gezindheyd, de berispingen gemengeld met iets dat hun belachelyk maekt, en met zekere verwytingen over hunne ouders, hun land, hunne gebreken van geest of lichaem.

3°

. De genegendheyd en vriendschap der kinderen zullen de zusters gemakkelyk bekomen als zy hun betrouwen gewonnen hebben; het een volgt seffens uyt het ander, en als zy altyd indagtig blyven dat zy de moeders zyn der kinders die hun van God zyn toebetrouwd; dat de kinders kostelyke schatten zyn, den prys van 't bloed van Jesus-Christus enz., zullen zy de kinders opregtiglyk en alle gelykelyk beminnen, hun blyken geéven van hunne genegendheyd, hun geên toestaende dat redelyk is, en ontvangende hunne eenvoudige teekens van vriendschap, als die niet buytenspoorig zyn. *Regels DMJ 1830*

24°

. Van de oppermeestersse. De zuster die dit ampt bekleed is gelast met de zorge van allesnaer te zien in de schoolen, op te letten dat er alle de regels der school en der kinderen wel worden onderhouden, en dat

77

ieder meestersse in het bezonder zorgvuldiglyk zig gedraege volgens de pligten van haeren heyligen staet en volgens het geen is voorgeschreven in de regels der school-zusters. Zy onderzoekt de bekwaemheyd der kinders en oordeelt of zy van school of afdeeling mogen veranderen; zy ziet het werk naer der kinderen en der meesterssen, let op de maniere van onderwyzen, berispen, aenmoedigen enz. die deéze gebruyken, en maekt er vrylyk haere aenmerkingen op, om alles tot het volmaekste te brengen. Als de bemerkingen die zy doet geene verbeternisse veroorzaken, moet zy zig tot de overste begeven om door hun de beletsels van het goedweg te nemen. Zy moet dikwils voor den Heer overleggen en met d'overste onderzoeken welke middels zullen kunnen gebruykt worden om de kinders tot het werk, tot het leeren en tot de deugd te brengen. Zy moet ook aen de overste kennis geven van al wat in de schoulen omgaet, en er met hun dikwils over spreken, om hunnen raed en hulpe te bekomen. *Regels DMJ 1830*

25°

Misslagen die de meesterssen moeten vermyden. Om door eenen middel veéle fauten te voorkomen, zullen de zusters zig dikwils indagtig maeken dat het aen Jesus-Christusgedaen is, 'tgeén zy aen de kinderen doen. Zy mogen dan geen verschil maeken tusschen de kinders, nog meerdere genegendheyd voeden

78

of toonen voor het een dan voor het ander; de gebrekelykste en de onvolmaekste hebben meest hunne zorg noodig, en voor die zullen zy allermeest hunnen iver gebruyken. Zy zullen de kinders niet straffen, zoo veél mogelyk, als zy zelve of de kinders onsteld zyn door eenige passie, want zelden zyn zulke straffen of berispingen van goed gevolg, noch ooyt mogen zy slagen noch stooten. Zy moeten zorgen dat de kinderen verstaen dat zy niets betragten dan hunne gebreken uyt te roeyen, hun de deugd in te planten, en hun gelukkig te maeken, en dat het alleenelyk ten dien eynde is, dat zy hun berispen of straffen, loven en loonen. De zusters zullen wel letten van ooyt aen de kinders zaeken te zeggen die niet overeenkomen met de leering van de religie of van het goed oordeel. Vervolgens mogen zy hun niet bedriegen of benouwd maeken door dingen die niet betaemen of valsch zyn, als hun spreéken van spookten, tooveraers enz., hun als zonde doen aenzien 'tgeén geene zonde is, hun als stukken van 't geloof voor te stellen 'tgeén zulks niet is, hun niet bezig houden met verhevene zaeken die zy niet verstaen, noch hun hert tot de deugd niet geleyden. Den

catechismus, de geschiedenissen der H. Kerke, de levens der heyligen, moeten de schatten zyn waer zy gaen putten om de geesten en de herten te laeven en te voldoen. Noodeloos zouden de zusters de kinders tot

79

de deugd willen opwekken, als zy door hunne voorbeelden niet zouden bevestigen 'tgeén zy leeren. Zy moeten dan wel zorgen van niets te doen 'tgeén niet overeenkomt met hunne lessen; zy moeten altyd zagtmoedig, oodmoedig en wel gezind met de kinderen handelen; nooyt iets zeggen noch doen peyzen van hunne medezusters, dat de kinders niet zoude stigten, noch malkanderen berispen in de tegenwoordigheyd der kinderen. *Regels DMJ 1830*

26°

Van de bestiering. De dogters van Maria en Joseph staen onder den hoogweêrden heer Bisschop; zy ontfangen van hem eenen geestelyken leydsman, onder den naem van . Elk gemeyntheit heeft eene moeder; onder de moeders van alle onze gemeynthen is er eene of algemeyne moeder der gemeynthen. By elke moeder is eene , eene , en eene ; deéze dry maeken uyt den raed van de moeders. (Deés is wytloopiger uytgeleyd in het

e

deel van den regel.) Den geestelyken Bestierder word genaemt: , en is hy canonik, . De algemeene moeder: of . De overste van elk gemeyntheit in het bezonder .

80

Alle de andere zusters worden genaemd , daer by voegende haeren klooster-naem. *Regels DMJ 1830*

27°

Van het betrouwen in d'overste. De overste is eene moeder die God over de zusters heeft gesteld. Het is in zynen naem dat zy die bestierd; zoo dat gy haer, uyt liefde tot God, moet eerbiedigen en gehoorzaemen, en indagtig blyven dat, terwyl zy van den eenen kant de zoetaerdigheyd en de

goedheyd gebruykt, zy van den anderen kant, u het voorb eeld van gehoorzaamheyd ook schuldig is, en vervolgens dat zy u niets mag toelaeten dat tegen den Regel is, en dat zy moet van u eysschen dat hy in alles onderhouden worde. Gy moet in de overste ook groot betrouwen hebben, en op dat ieder in het bezonder alle gemak in onze gemeyntens zoude vinden, om de listen der duyvels te ontvlugten, en te vervoorderen in de volmaektheyd, zullen de zusters van tyd tot tyd hun herte mogen in alle regtzinnigheyd en eenvoudigheyd gaen openen aen de overste. Door de openhertigheyd en betrouwen in de overste, zullen ve le pogingen van den duyvel vernietigd, en ve le zonden en ongelukken voorkomen worden. Alswanneer de eene of de andere zuster in 't bezonder tot de moeder of de zuster-helpster geroepen word, zullen de mede zusters daer zig niet mede bekommeren of bezig houden; en noyt zullen zy onderzoeken waer van

81

de eene of de andere met de overste gesproken he ft, of wat zy er van gehoord he ft. Elk lidmaat van onze gemeyntens is aen de overste ongeveynsden eerbied en blinde gehoorzaamheyd, volgens Regel, schuldig. Die zoo vermeten zoude zyn, 'tge n God van ons verwydere, van tegen de overste te knorren, of hun de stiptelyke gehoorzaamheyd te weygeren, zoude tot haere vernedering, en tot voorbe ld van de andere strenglyk gestraft worden. Toebehoorende aen geheel het order en niet aen een gemeynthe in het bezonder, moeten de zusters zig wagten van het een of het ander gemeynthe te misagten, de bestiering of overheyd van het een te verheffen, om die van andere te verminderen. Bereyd tot al dat den Heer van hun vraegt, zullen zy, zonder tegenspreken of misnoegen te laeten zien, fonctien aenveêrden, van fonctien veranderen, zig naer het een of het ander gemeynthe bege ven, volgens de schikking en op het woord van de overste. Nooyt verge tende dat zy geen goed kunnen doen tegen den H. willeGods, welken zy door den mond der overste kennen, de gehoorzaamheyd moet, ten allen tyde en in alle plaetsen, het leven zyn van hunne werken; zy moeten met Christus zeggen: (

Joan.

)..*Regels DMJ 1830*Goedkeuring

82

Goedkeuring., ,Aen alle de gene die deze letteren zullen zien, lezen of hooren lezen, zaligheyd in den Heer.De vraeg aen ons gedaen, door onzen

beminden in Christo, en zeer eerweêrden heer , Canonik van onze cathedrale kerk, dat het ons gelieve te willen erkennen en goedkeuren het Sticht en de Regels der Dogters van Maria en Joseph, is ons aengenaem, en wy willen zeer geêrne voldoen aen zulke godvrugtige gevoelens. Het is ons niet onbekend dat deze Godminnende Zusters getrouwiglyk voor den Heer hebben geleêfd, en dat zy, niet tegenstaende de moeyelykheden van onze ongelukkige tyden, de H. Kerk met iever hebben blyven dienen, sedert dat gezegden heer, alsdan Oversten van het Gymnasium van Aelst, hun aldaer en ook te Geeraerdsberge, heêft ingesteld in 't jaer MDCCCXVII, met toejuyching van zyne hoogheyd den doorlugtigsten prins , onzen voorzaet, van zaliger memorie. Den goeden geur der kloosterlyke deugden die deze zusters aldaer hebben verspreyd, en de werken van liefde de welke zy geoeffend hebben in het onderwys

83

bezonderlyk der arme kinderen, zyn ons tot troost en tot verkwikking van onzen geest. Zoo dan, ter meerder eere en glorie Gods, tot nut der jongheyd, en willende aen deze goede Zusters en aen hunnen zeer eerweêrden Instelder eene proef geven van onze teere genegendheyd tot hun, .En gy, beminde Dogters, volherd in uw deugdzaam leven; onder de kragtige bescherming van Maria en haeren Bruydegom, onderhoud stiptelyk uwen Regel: uwe getrouwigheyd zal u beschikken een onuytspreêkelyk geluk in den hemel, waer Goduwen loon zal weêzen. Gegeêven te Gent, in ons bisschoppelyk paleys, onder ons handteeken en zegel, benevens de tegenteekening van den secretaris van ons bisdom, op den feestdag van de H. Moeder Theresia, 't jaer MDCCCXXX.() + ,,+ Plaets des Zegels. *Regels DMJ 1830* Aflaet

84

Aflaet., , Willende ondersteunen den iever waer mede de Zusters der vergadering onder de benaeming van , bezielt zyn, om in de christelyke leering te onderwyzen naementlyk de arme jonge dogters, en hun de goede zeden in te boezemen, wy verleen aen elke zuster van deze Vergadering, onder ons bisdom, eenen Aflaet van veertig dagen, alle dagen eens te verdienen; en aen de andere personen, die onder den begrepen zyn, wy verleen ook veertig dagen aflaet, te verdienen op den woensdag, zaterdag en zondag van elke weêk, mits op die dagen doende een godvrugtig werk, op den woensdag ter eere van den H. Joseph, op den zaterdag ter eere van Onze Lieve Vrouwe, en op den zondag, met op de eene of andere wyze de jongheyd te onderwyzen. Aldus deze vergunt voor altyd, tot Gent, in ons Bisschoppelyk paleys, den 19de maerte

1831.) + ,Door bevel van zyne Hoogweêrdigheyd,F. ,*Regels DMJ*
1830Bladwyzer

85

Bladwyzer. van onzen Instelder tot ons alle

III

Dat wy Christus moeten volgen, en volmaekt zyn

1

De werken, om goed te zyn, moeten wel gedaen worden

1

Middels om tot de volmaektheyd te geraken

2

Verdeeling van onzen Regel

2

.
.Bestiering der intentie of der meyning voor de werken

3

Het opstaen

4

De wyze op de welke wy nae de kapel gaen

5

Aenbidding van de allerheyligste Dryvuldigheyd

5

Morgen-gebed. – Meditatie

6

H.ϠSacrificie der Misse

7

Den ontbyt

8

Het spreéken. – Het stilzwygen

9

86

De ingetogendheyd. – De uytgestortheyd

10

Het werk

11

Oeffening der tegenwoordigheyd Gods. – Schiet-gebedekens

12

Bezonder onderzoek der conscientie

13

De materie van dit onderzoek

14

Wyze van dit onderzoek te doen

15

Den Engel des Heere. – Noenmael. – Op het spyzen des lichaems

16

Recreatie of verlusting. – Het gesprek of conversatie

18

Op de geestelyke leézing

19

Van de liefde en eendragt

21

Middels om tot de liefde van den evenmensch te geraeken

23

Pligt der zusters van malkanders gebreken te helpen geneézen en de overtreding der Regels te beletten, en die kenbaer te maeken aen de overste

27

Van de versterving der zinnen

29

Op de zedigheyd

30

Op de visiten aen het H. Sacrament

31

Van het officie of getyden

33

Avondmael. – Avond-gebed

34

Onderzoek der consciencie. – Het bijzonder,

87

en het gemeyn onderzoek van den dag

35

Bereyding der meditatie

36

Op het slaepen gaen

37

.Op de christelyke leering

39

Op de deugd van de boetveêrdigheyd

40

Van de biegte

42

Van de H. Communie

44

Van het capittel

45

Leézing van den Regel

48

Inzigten van alle de dagen van de weék

49

.Maendelyksche deugd

51

Op de devotie tot het H.ⳐHert

51

Maendelyksche retraite

52

Maendelyksche oeffening van boetveêrdigheyd

53

.Geestelyke exercitie of retraite

54

88

Algemeyn onderzoek

55

Boetveêrdigheyd. – Zorg der gezondheid

56

Buytengewone gebeden

57

Feestdagen in het jaer

58

.Van de verzoeksters

60

Van de novitien

62

Van de beloften

65

Van het uytgaen en gedrag der zusters wegens de vremde of die van buyten onze kloosters

71

Van de school-zusters

74

Van de oppermeestersse

76

Misslagen die de meesteressen moeten vermyden

77

De bestiering van ons order

79

Het betrouwen op de overste

80

Goedkeuring van ons Sticht en onze Regels

82

Aflaet

84

